

Náš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XIV./STEVILKA 8

CELOVEC, DNE 22. FEBRUARJA 1962

CENA 2.— ŠILINGA

Zjasni zvezde nam temné!

Ponekod ne vidijo več, da je dan okoli njih in da sije sonce. Ne vidijo več, da sevajo v temini zvezde. Tema se zgrinja okoli njihovega duševnega vida, vedri nasmeš se umika življenjski naveličanosti, v njihovo dušo se ukraja čut osamelosti in zapučenosti.

Pravijo, da se je socialni proizvod sodobnega gospodarstva v zadnjem petdesetletju potrojil. To se pravi, da smo ljudje trikratno bogatejši in da trikratno več smemo potrošiti. Nekdanjemu proletarstvu stoji danes nasproti razmerna premožnost, nekdanjo tveganost življenja in dela so nadomestila zavarovanja proti boleznim, nezgodam in starosti, nekdanji skromnosti v prehrani in stanovanju stoji nasproti naša razkošnost. Še so sicer nerešena vprašanja gospodarske neenakosti med stanovi - kmečki in rokodelski stan sta po bujnem razmahu ostale družbe ogrožena v obstoju. V nepoštenosti pa raste gmotna blaginja in bo živeti še naraščala. Lahko si privoščimo več: boljše hrane, lepše obleke, udobnejšega stanovanja, izbranejšega oddiha, prijetnejših večerov in počitnic.

Ob gmotni obilici pa čutimo nevarnost materije. Toliko si lahko privoščimo, o čemer se minulemu rodu ni niti sanjalo in nehoté smo v vrvežu potrošnje. Nenasitni postajamo, vedno več denarja in zaslužka se nam hoče, več užitka in uživanja bi hoteli. V tem je prva nevarnost. Grozi nam, da se zazremo v izključno tostranstvo in se avérujemo v mrtvo snov. Naše čutno življenje se nekam sprošča, idealizem gine. — Modrijani svetujejo sodobnemu svetu racionalno štednjo, več pritrgovanja, vaje v samoobvladanju. Materializem je nevarna bolezen in naši predniki so se je spričo skromnejših splošnih prilik lažje branili. Nam pa je potrebna močna volja, če naj nas ne zagrne temna noč materializma.

Pravijo naprej, da nas je sodobna tehnika medsebojno ozko povezala. Po moderni tehniki se mesta prelivajo v podeželje, ožje so se strnili ljudje v posameznih stanovitih, predelih in deželah. Država se je ozko zvezala z državo, kontinenti so se primaknili, ves svet je postal ena sama velika, medsebojno ozko zavisna družba. Kar se zgodi danes nekje v črni Afriki, izvemo jutri po vsem svetu. Pomoč dajemo indijski Kerali, zbiramo za korejske sirote, darujemo za reveže v Hamburgu in Porurju. To je razlika z življenjem naših prednikov: ljudje so živeli prej v preglednih, manjših občestvih, podeželska družina je bila samo-svoja življenjska edinica in se je učlenjevala v domačo vas in župnijo. Mladi rod je živel kakor v naročju svojih domačih v domu in na vasi, v župniji in dolini; ta naravna občestva so ga vzgajala in so pospeševala njegovo zorenje v celega človeka, v polno osebnost.

Sodobna družba pa je kakor brezpravna množica. Tehnika in organizacija sta povežali ljudi najrazličnejših značajev, stanov in pripadnosti v brezimensko množico. Tako ozko smo si ljudje skupaj, a tako tuji smo si postali. Sosedje ene hiše, prebivalci enega naselja in okraja, delavci in uradniki enega podjetja, člani ene organizacije smo, pa si ostajamo tuji in nepoznani. Razlike med višjim in nižjim, med mlajšim in starejšim, med stanovi in narodi so zabrisane. V tej enoličnosti in brezbarvnosti družbe grozi bolezen egoizma, da prezremo svojega bližnjega in njegovo pravico. — Modrijani svetujejo zavestno socialno vzgojo, pospešeno družinsko, stanovsko, narodno in mednarodno opredeljevanje. Starim egoizem ni bil nevaren, ščitila so jih pred tem smrtnim bacilom razvita občestva s svojo bogato tradicijo. Nam pa je treba posebne volje, da se nekoč ne vzbudimo kot mrzli egoisti.

Še trdijo, da prevračamo danes lestvico vrednot. Vedno več jih je zaverovanih v

Ameriški polet okoli zemlje

Amerikanci so že lani napovedali, da bo v kratkem tudi Amerikanec poletel okrog zemlje, kakor sta to storila ruska letalca Gagarin in Titov. Neprijetno pa je vplivala desetkratna odložitve termina za odlet, kar je imelo za posledico, da ljudje že niso več verjeli novim napovedim. Nekateri so tudi že napovedovali, da izbrani pilot John Glenn ne bo več zmožen za vse-mirski polet, kajti kakor se je major Gagarin izrazil, pač »ni prijetno sedeti pet ur v raketi in čakati minuto za minuto na izstrelitev; to povzroča živčno napetost«.

Zadnji termin je bil napovedan pogojno za 20. januarja popoldne, če bodo vremenske prilike dopuščale. To se je tudi zgodilo. V sredo popoldne je poletel prvi Amerikanec trikrat okrog sveta. To je bil ameriški podpolkovnik John Glenn, ki se je tri leta pripravljaval za ta edinstven polet.

Polet je po televiziji spremljal tudi predsednik Kennedy in prav tako tudi Glenova žena. Veliko je zadovoljstvo Amerikanec nad posrečenim poletom. John Glenn je namreč po tretji obkrožitvi Zemlje srečno pristal na področju, kakor je bilo dolo-

čeno. Kot je izjavil, se je med poletom in ob pristanku počutil prav dobro.

Prvi polet ameriškega astronavta okrog zemlje je nadzorovalo 18 opazovalnih postaj na različnih krajih sveta; tako je bil John Glenn stalno v zvezi z zemljo. Sodelovalo pa je pri tem poletu 18.000 ljudi. Čeravno so mnogi obsojali ameriško ravnanje, ko so v naprej napovedovali ta polet in z njim odlašali, češ da to škoduje ameriške-mu ugledu, je vendar prav to velika prednost pred ravnanjem Sovjetov, ki taka podvzeta izvršijo v največji tajnosti. Temu velikemu podvzetju je namreč moglo po radiu in televiziji prisostvovati več milijonov ljudi in tako biti priča uspehu. Važnost takega ravnanja pa je še večja, če pomislimo, da je z njim bil povezan tudi velik riziko.

Veseli ob tem uspehu je po vsem svetu veliko, zlasti pa so ponosni na svojega prvega astronavta Amerikanci sami. Velik pomen tega uspeha je seveda tudi v tem, da se je razdalja med obema velikima tekmece-ma na tem področju (Rusijo in Ameriko) bistveno zmanjšala.

Gospodarji!

V četrtek, dne 1. marca t. l., vam je g. dež. kmet. svet. Mirko Kumer od 10. do 12. ure v Mohorjevem domu na razpolago. Kdor ima kako gospodarsko zadevo, naj se zgleda v pisarni poleg uredništva »Našega tednika - Kronika«.

Osrednji odbor

- K R A T K E V E S T I -

Kardinal Višinski se te dni nahaja v Rimu. V Vatikanu ga je sprejel papež, kateremu je kardinal poročal o verskem življenju in položaju Cerkve na Poljskem. Kardinal Višinski je tudi član ene izmed številnih komisij za 2. vatikanski koncil in se je že udeležil zasedanja te komisije. Prihod kardinala v Rim je pomemben dogodek, saj prihaja iz dežele, ki je pod komunistično oblastjo, kjer mora Cerkev voditi trdo borbo za svoje pravice.

Silno neurje je zajelo koncem prejšnjega tedna obalo ob Severnem morju. Najbolj so prizadeta mesta Hamburg, Kiel, Bremen. Poplavljenih je bilo mnogo ulic in porušeni mnogo zaščitni nasipi ob obali.

Neurje in poplave so prebivalce presenetile v spanju. Na stotine ljudi je našlo smrt v poplavljenih stanovanjih. Med temi nesrečnimi je zlasti veliko starejših, ki niso utegnili uiti nagli poplavi.

Reševanje ponesrečencev je bilo zelo oteženo. Reševalci pa so neumorno vršili svoje samaritansko delo in število mrtvih, katere so našli pri reševalnih delih, je stalno naraščalo. Najhujše je prizadeto mesto Hamburg, kjer dosega število mrtvih in pogrešanih okrog 500. Pa tudi drugod je nekaj smrtnih slučajev. Računajo, da je zgubilo stanovanje nad 70.00 ljudi in materialna škoda bo šla v milijarde nemških mark. Kot se je zvedelo, je neurje pozročilo večjo škodo tudi na ozemlju Vzhodne Nemčije in Poljske.

Bonnška vlada je ponesrečencem takoj prišla na pomoč in je pozvala ljudstvo, da pomaga bratom v nesreči. Tudi sveti oče Janez XXIII. je ponesrečencem poslal izraze svoje zaskrbljenosti in jim obljubil večjo pomoč.

V Indiji so se začele splošne volitve; to so že tretje volitve, odkar je Indija dobila svojo neodvisnost. Že v naprej napovedujejo, da bo z vsoto gotovostjo ponovno zmagala kongresna stranka, katere voditelj je sedanji predsednik Nehru. Volilno pravico ima 210 milijonov Indijcev in bodo izvolili 494 poslancev.

francosko švicarski meji do podpisa pogodbe.

Ves potek in uspehe pogajanj držijo v največji tajnosti; uradnega poročila ni dala nobena stranka. Iz neuradnih virov pa poročajo, da so pogajanja potekla v znamenju velike dobre volje na obeh straneh, čeprav ni manjkalo tudi nevarnih preizkušenj, katere pa so srečno premagali. V sporazumu je baje določeno, da bodo ustanovili začasno izvršilno oblast za prehodno dobo; tej oblasti bo načeloval Alžir. Večje težave pa je baje povzročalo vprašanje državljanstva Francozov, ki živijo v Alžiru. Kompromisna rešitev bi naj zagotovila tem Francozom pravico do opcije v času petih let. Do sporazuma je po težjih pogajanjih baje tudi prišlo v vprašanju francoskih vojaških oporišč v mestnih področjih dežele in obale.

Ves svet, ki mu je zares pri srcu mir v svetu, zlasti pa zapadni zavezniki, katerim je alžirska zadeva že toliko škodila, je napovedani sporazum pozdravil z velikimi veseljem in zadoščenjem. Prav gotovo bo staremu francoskemu generalu De Gaulleu ta trdi uspeh v francoski zgodovini pridobil še lepše mesto med francoskimi slavnimi možmi.

KMEČKA GOSPODARSKA ZVEZA

vabi odbornike kmečkih zastopstev in gospodarje Podjune na

GOSPODARSKI TEČAJ

v nedeljo, dne 11. marca t. l., v Farnem domu v Škocijanu.

S p o r e d :

Ob 9. uri dopoldne sv. maša v farni cerkvi.

Ob 10. uri govori dež. kmet. svetnik Mirko Kumer:

»Mi in kmetijska zbornica«

Sledijo strokovni referati o moderni živinoreji in racionalnem gozdarstvu.

Ob 13. uri skupen obed v domu.

Ob 14. uri govor predsednika Narodnega sveta g. dr. Val. Inzka:

»Naš narodni položaj«.

Nato obravnavanje organizatoričnih vprašanj in zaključek.

Gospodarji, odzovite se polnoštevilno vabilu!

Osrednji odbor

Alžiru se obljublja svoboda

Kljub velikim težavam je francoski predsednik De Gaulle trdno odločen, da izpelje svoj načrt za ureditev alžirskega vprašanja. Boriti se mora namreč kar na dveh frontah: na eni strani nastopa alžirska

denar, gojimo telesno krepkost in razvitost, morda nam preostaja še malce veselja za izobrazbo duha in razuma. Naš kulturni čut pa vedno bolj zanemarjamo in se zadovoljujemo z nadomestki lepote in resnice. Bog in nadnarava se vedno bolj odmikata od nas v nedosežne daljine. Tudi tu je potreben preobrat, ki pa je najtežji. Brez njega ostaja vse ostalo le prazno blebetanje in brezmočen poizkus. Duhovna in duševna prosveta sta edina odpomoč, globoka in iskrena molitev božjega otroka edino uspešno sredstvo, da ne utonemo v brezdušnem brezboštvo.

Dan je okoli nas, zlato sonce nam pošilja svoje žarke. Ponoči sije milijon in bilijon zvezdic na nas revne zemljane. Ozri-mo se spet navzgor in naše oko naj spet zahrepeni po pravi lepoti in resnici, da bo naše življenje bolj domače, bolj bogato, bolj življenja vredno!

begunska vlada s svojimi zahtevami na pogajanjih in na bojnem polju, na drugi strani pa se francoski domačini in tajna vojaška organizacija OAS na vse načine prizadevajo, da preprečijo sporazum. Posledica tega je, da se je prav v času tajnih pogajanj med francosko vlado in alžirsko begunsko vlado, ki so bila pretekli teden v Švici, še bolj poživila uporniška dejavnost De Gaullovi nasprotnikov. Vsak dan padajo žrtve teh terorističnih napadov v Franciji in v Alžiru, kar je izzvalo mirne Parižane, da so uprizorili poulične demonstracije proti francoskim nacionalističnim prenapetostem. Ob tej priliki je padlo osem žrtev, kar je povzročilo hudo nevoljo francoske in svetovne javnosti proti francoskim policijskim oblastem. Da francosko ljudstvo le ne mara nacionalno prenapetih OAS, se je pokazalo ob pogrebu osemih žrtev, katerega se je udeležilo skoraj milijon ljudi.

Kakor je predsednik De Gaulle napovedal, je do sporazuma med francosko in alžirsko vlado tudi prišlo. Zadnjo soboto so se zastopniki obeh vlad razšli, da o uspehu poročajo svojim vladam. Čim ga bosta vladi odobrili, bo prišlo neke ob

Politični teden

Po svetu . . .

Moskva: sožitje na vsak način . . .

Neki dobro informirani ameriški časnikar je zapisal v »New York Timesu«, da je predsednik Hruščev prepričan, da je sožitje in ohranitev miru med vzhodom in zahodom vogelni kamen sovjetske zunanje politike. To trditev potrjuje težnja Hruščeva za ureditev najbolj spornih vprašanj med obema blokoma. Kot se zdi, zahteva to njegov osebni prestiž in vobče njegova politična trdnost. Ta nujnost izhaja iz notranje in zunanje-političnih razlogov. Notranje politično je Hruščevu zelo škodoval gospodarski neuspeh njegove kmetijske politike, o kateri smo že večkrat slišali. Pa tudi zadeva z osebnimi političnimi tekmeči, katerih se kar ne more otrestiti, kaže, da so minili tudi v Kremlju časi brezobzirnih medsebojnih obračunavanj.

Pa tudi v zunanje-političnem oziru ne gre vse tako gladko. Ustrahovalna taktika se več ne obnese, zato je bilo treba uporabiti mirnejše metode. To nam potrjuje že dejstvo, da že dolgo nismo slišali ničesar več o toliko napovedovani separatni mirovni pogodbi z Vzhodno Nemčijo. Pravtako so bile odpovedane tudi vojaške vaje v bližini zračnega hodnika ob Berlinu. Tudi vprašanje Berlina je sicer še vedno predmet medsebojnih diplomatskih pogovorov, vendar so nekdanje ostrine tega spora že močno otopele. Tudi zadnje motnje ob zračnem koridorju so predvsem strašilnega značaja.

Poznavalci kremeljskih razmer pa poudarjajo, da je današnje stanje politične trdnosti v Kremlju zelo nestalno. Po mnenju mnogih velja sovjetski predsednik za sedaj za »manjši zlo«. Nihče pa ne more reči, kaj se bo zgodilo jutri.

V okvir utrjevanja politične pozicije na znotraj in na pridobitvi zunanje-političnega pomena spada spretna poteza, s katero je Hruščev odgovoril zapadnim predstavnikom Kennedyju in Macmillanu. V odgovoru se postavlja za zastopnika kar osemnajstih narodov, katere poziva, da se naj udeležijo razorožitvene konference v Ženevi na najvišji ravni. Napovedal je celo, da se te konference tudi sam udeleži, če tudi ameriški in angleški predsednik izostaneta. Zapadni predstavniki so sicer vljudno odgovorili, da na tak sestanek trenutno ne morejo pristati, ker je premalo časa za zadostno pripravo, a komentariji vedo povedati, da je glavni vzrok odklonilnega stališča zapadnih voditeljev v tem, ker so prepričani, da gre Hruščevu le za propagandni manevar, kateri mu je za njegov omajen položaj zelo potreben.

Rim: kriza pri demokristjanih

Italijansko politično življenje je nekaj let teži prešibka večina vladujoče desničarske vlade. Vodilna demokristjanska stranka je po smrti svojega velikega voditelja De Gasperija izgubila toliko mandatov, da se je nujno morala nasloniti na nekatere meščanske stranke, s pomočjo katerih je komaj ohranjala vladno večino. Seveda je pa ta koalicija zašla pogosto v krizo, kajti družba je bila le preveč pisana. Sestavljali so jo navadno radikalnejši republikanci, Saragatovi zmerni socialisti, reakcionarni liberalci in do svojega razpusta tudi še monarhisti. Ta pisana družba je od leta 1948 vodila kar srečno italijansko notranjo in zunanjo politiko v sklopu zapadnega bloka.

Ves ta čas pa so bili obe skrajni struji v stalni opoziciji. To so komunisti, ki so v Italiji med vsemi zapadnimi državami najmočnejši, ter z njimi povezani Nennijevi socialdemokrati; na drugi strani pa so novi fašisti v stranki italijanskega socialnega gibanja.

Povezava demokristjanov s kapitalističnimi liberalci in monarhisti je onemogočala energičnejše socialne reforme, katere so zahtevale množice revnega ljudstva. Gotovo je eden glavnih vzrokov prav to, da sta skrajni levici (social-komunisti) imeli toliko volilcev. V tem je pa tudi razlog, da so bili vedno glasnejši klici, ki so pozivali demokristjane, da naj krenejo bolj na levo in skušajo pritegniti Nennijeve socialiste, ki bi v tem slučaju pretrgali s komunisti.

Odprtje na levo

Na letošnjem kongresu demokristjanov v Neaplju so končno z veliko večino odobrili »odprtje na levo«, to je k skrajnim

socialistom. Čeravno so na kongresu resno opozarjali, da je takšen poizkus sodelovanja demokratične stranke z levičarskimi socialisti zelo nevaren, je strankin tajnik Aldo Moro vendar z veliko večino zmagal. Odmev na ta sklep je seveda bil različen. Desnica ga je z ogorčenjem odklanjala, dočim komunisti še previdno molčijo in bodo verjetno iz taktičnih razlogov do tega odprtja na levo dokaj lojalni, ker upajo, da bodo v »kalnem ribarjenju« le imeli koristi.

Takoj po neapeljskem kongresu je vlada predsednika Fanfanija podala ostavko, narkar so se ves teden vršili razgovori in pogajanja med strankami. Predstavniki republikancev in Saragatovih zmernih socialistov so imeli z mandatarjem za novo vlado Fanfanijem razgovore o novem vladnem

. . . in pri nas v Avstriji

Kancler se je vrnil

Poročila o obisku zveznega kanclerja dr. Gorbacha v sosednji Švici so polna hvale in ugotavljanj, da je ta obisk mnogo pripomogel k še tesnejšemu sodelovanju obeh alpskih nevtralnih držav. To sodelovanje je politične in gospodarske narave. Politične, ker je današnji čas za nevtralne države zelo neugoden; pojem nevtralnosti hočejo namreč nekateri po svoje razlagati; gospodarske: ker se nevtralne države nahajajo v podobnem položaju z ozirom na priključitev k skupnemu gospodarskemu področju. Ker sta obe državi nevtralni, hočeta druga druga biti v oporo in iskati skupno pot v EWG ob neustrašenem čuvanju nevtralnosti.

Mleka nimajo . . .

Ko se je pa kancler vrnil na Dunaj, pa mu je grozilo, da bo moral za zajtrk piti kar črno kavo. Tam je namreč prišlo do »mlečnega spora«. Delavci zahtevajo povišanje plač in iz protesta niso hoteli razpečati mleko, ki je tako ostalo in se pokvarilo; meščani pa so ostali brez mleka. Seveda so kuharice zelo godrnjale. Tisti pa, ki bi imeli najprej pravico godrnjati in štrajkati, namreč kmetje, katerim že več let obljubljajo izboljšanje cen njihovim pridelkom, pa morajo pri tem utrpeti največjo škodo in še molčati povrh. Po enem tednu nerednosti v mlečnem konsumu je končno nastopila običajna komisija obeh strank in po običajni poti določila, da morajo meščani mleko redno dobivati, delavstvu pa bodo tudi skušali ugoditi. Potrpežljivi kmetje pa bodo že še počakali . . .

Tisočakov se branijo . . .

Mnogo nevolje so povzročili novi tisočaki, ki so te dni prišli v promet. Saj so kar lepi, da bi jih le mnogo bilo, si kdo misli. Pa vendar se zlasti gospodarski krogi jezijo, češ da so zelo nepraktični, ker obstaja ve-

programu, katerega bi odobrili in v parlamentu podpirali tudi Nennijevi skrajni socialisti. Sporazum je bil tudi kmalu dosežen in vsebuje predvsem radikalnejši socialni program, n. pr.: večjo socializacijo velikih podjetij (elektrika), odpravo kolonjskega (graščinskega) najemniškega sistema, uzakonitev pokrajinskih statutov, šolsko vprašanje itd.

Novi vladni program odgovarja zahtevam Nennijevih socialistov, kakor je dal vedeti sam Nenni in zato more Fanfani računati s podporo skrajnih socialistov, ki pa tokrat še ne bodo vstopili v vlado in prevzeli kako ministrsko mesto. V teh dneh je mandatar Fanfani tudi sestavil novo vlado, ki bo pa verjetno le prehodnega značaja in bo imela le nalogo pripraviti teren za vlado leve sredine. Vsekakor pa bo to delo zelo težko in odgovornosti polno, kajti mnogi, ki so se podali na tako nevarno politično pot, so svojo drznost plačali z izgubo svobode in demokracije.

lika nevarnost, da se jih lahko zamenja za stotake. In res obstaja ta nevarnost, kar se je baje že zgodilo, ko je neki starejši mož na neki pošti v Rožu hotel zamenjati ti-sočak za stotak. Novi bankovec je namreč enake velikosti in tudi barve ter slika je zelo podobna na obeh bankovcih. Bilo je že več protestov na Narodno banko z zahtevo, da bankovce preuredijo, a je prišel odgovor, da bo ostalo pri starem; ljudje pa naj bolj pazijo na denar, pa ne bo pomot.

15 kolajn so dobili

Da so Avstrijci zares športniki velikega formata — zlasti v zimskem športu, je že znano po vsem svetu. Saj so z uspehom nastopali že pri tolikih mednarodnih tekmah. Tudi prva mesta so že večkrat odnesli, vendar kaj takšnega, kot je bilo zadnje nedeljo na mednarodnih smučskih tekmah za svetovno prvenstvo v Chamoni-u na Franco-skem, pa se še ni dogodilo. S ponosom govorijo staro in mlado: Avstrijci so pridobili 15 odlikovanj in tako dosegli skoro dve tretjini vseh odlikovanj. Športnike-zmagovalce so v domovini z velikim navdušenjem sprejeli in jim pripravili veličastne sprejeme tako na Tirolskem kot na Dunaju. (Več o teh uspehih je v športnem poročilu.)

Poslanec Kube v Vatikanu

Sveti oče je sprejel poverilna pisma novega predstavnika Kube pri Sveti stolici. Za to mesto je bil izbran dr. Luis Amado-Blanco Y Fernandez. Novi poslanik je priznan pisatelj in časnikar.

Vest o novem poslaniku je bila sprejeta z začudenjem, saj je znano, da je položaj Cerkve na Kubi zelo kritičen. Fidel Castrova vlada je izgnala skoraj 600 duhovnikov, ukinila vse verske časopise in zaprla vse katoliške šole. Morda Castrova vlada vseeno želi, da bi se zboljšali odnosi s Cerkvijo in v tem primeru je treba imenovanje novega poslanika toplo pozdraviti.

Mnenja o prihodnjem koncilu

Svetovna javnost in časopisje se vedno bolj zanimata za bodoči koncil. Danes navajamo nekaj misli iz »Le Monde«, enega od uglednih svetovnih časopisov.

Francoski dnevnik »Le Monde« je te dni posvetil svoj uvodnik drugemu vatikanskemu vesoljnemu cerkvenemu zboru in ga označuje kot najboljše in najboljše v zgodovini. Še nikoli ni kaka skupščina bolj zaslužila naziv ekumeničnosti, kajti prvič bodo na tem koncilu v velikem obsegu zastopani narodi vseh rodov in ras.

Sedaj, ko so odstranjeni nesporazumi in začetna umišljanja, je znano, — tako piše člankar — da bo cerkveni zbor notranja skupščina katoliške Cerkve in ne neke vrste vrhunski sestanek različnih cerkva, ki streme po edinosti. Ta sklep je morda vzbudil razočaranje, toda je bil moder. Metoda, ki jo je izbral papež, obstaja v tem, da pospešuje ekumensko težnjo in s tem ustvarja pogoje za razgovor. Z drugimi besedami: papeževa metoda obstaja v ustvarjanju reform, ki bodo dale dokaz dobre volje katoliške Cerkve.

V nasprotju z veliko večino dosedanjih koncilov bodoči vatikanski koncil nima bistvenega namena obsoditi to ali drugo zmoto ali proglasiti nove verske resnice (dogme).

SLOVENC

doma in po svetu

RAZSTAVA GRAFIK akad. slikarja Rika Debenjaka je bila minuli teden odprta v Bruslju v prestolnici Belgije. Razstavil je 30 listov, ki spadajo med njegova najuspešnejša dela in so dosegla nagrade na mednarodnih bienalah (dvoletnih razstavah) v Tokiu na Japonskem, v Sao Paulu v Braziliji in Ljubljani v Sloveniji. Kot se še mnogi bralci spominjajo, je Debenjak lani z velikim uspehom razstavljal tudi v Celovcu v Galeriji 60. Slovenski umetnik je dobil več povabil v tujino. Še letos naj bi razstavljaval v Cincinnatiju v Združenih državah, ponovno v Tokiu na Japonskem in v Stockholmu na Švedskem.

ZIVLJENJE SLOVENCEV v Torontu je živahno. V slovenski župniji Brezjanske Matere božje številu župljanov lepo narašča, kot kaže statistika rojstev. Lani je bilo v fari 131 krstov, med temi 70 deklic in 61 fantkov. Porok je bilo 74, nekaj župljanov pa se je šlo poročat v Združene države. Umrli so samo 4 župljani ter nadaljnja dva Slovenca, ki pa nista bila v fari vpisana. Zaradi naraščajočega števila župljanov, posebno pa otrok, ki prihajajo v slovensko šolo, dosednji prostori pri cerkvi postajajo pretesni. Zato namerava župnija dokupiti nove prostore.

V RIMU TISKAJO SLOVENSKE PREVOD zadnje velike socialne okrožnice papeža XXIII. »Mater et magistra«. Prevod so preskrbeli slovenski socialni delavci v inozemstvu, sedaj so ga pa poslali v Rim, kjer ga bo natisnila papeška tiskarna. Okrožnica bo seveda na razpolago vsakemu, čim bo natisnjena.

CERKVENA ORGANIZACIJA v mejah sedanje Slovenije je sledeča: Cerkve je razdeljena v dve škofiji in dve administraturi. Škofiji sta: ljubljanska in mariborska ali lavantinska, administraturata slovenski del goriške škofije in slovenski del tržaško-koprške škofije.

Ljubljansko škofijo, ki je bila pred kratkim povišana v nadškofijo, vodi **MONS. DR. ANTON VOVK**, rojen na Breznici 19. maja 1900, posvečen v duhovnika leta 1923, v škofa pa leta 1946. — **MONS. DR. MAKSIMILIJAN DRŽEČNIK** je škof lavantinske škofije. Rojen je bil v Ribnici na Pohorju 5. oktobra 1903, v mašnika posvečen leta 1932 in v škofa leta 1946. — Apostolski administrator slovenskega dela goriške nadškofije je prelat **DR. MIHAEL TOROŠ**. — Tržaško-koprška administratura pa je bila pred nekaj leti poverjena **MONS. ALBINU KJUDRU**. Novi administrator je bil rojen 25. februarja 1893 v Dutovljah pri Tomaju na Krasu, duhovnik je postal leta 1916, tomajski župnik pa leta 1924.

NA GORIŠKIH VIŠJH SOLAH (gimnazija, licej in učiteljske) so slovenski dijaki proslavili v posebni proslavi skupni spominski dan dveh tisoč slovenskih sodobnikov: Slomška in Prešerna. Letos namreč poteče 100 let, odkar je A. M. Slomšek umrl kot mariborski škof, 8. februarja pa je bila 113 obletnica smrti Franceta Prešerna. Goriška profesorja dr. Kranner in dr. Premrl sta v slovenskem dijaštvu prikazala mogočnega lika dveh velikih mož naše preteklosti, ravnatelj dr. Rožič pa je ob tej priliki nagradil najboljše dijake z darom Finžgarjevega romana »Pod svobodnim soncem«.

DIRIGENT SAMO HUBAD, poznan tudi v Celovcu po njegovih nadvse uspehih koncertih Slovenske filharmonije iz Ljubljane, je opravil trimesečno dirigentsko turnejo po Rusiji in Japonski, kjer je želel velike uspehe. Med drugim je dirigiral veliki simfonični orkester moskovskega radia, v Tokiu pa je imel tri javne koncerte.

NESREČE PRI DELU povzročajo tudi v Sloveniji oblastem precejšnje skrbi. Lani so v prvih devetih mesecih ugotovili 40.835 nesreč pri delu. Republiški svet sindikatov je ugotovil, da povzročajo nesreče pri delu veliko škodo narodnemu gospodarstvu in tako postajajo že resen družabni problem. Nadalje so ugotovili, da bodo gospodarske organizacije uspešneje odklanjale povzročitelje nesreč, če pri gradnji novih oziroma pri obnovi starih objektov ne bodo mislile le na proizvodni proces, temveč če bodo v enaki meri poskrbele za ustrezno delovno okolje, za varno delo ljudi in kvalitetna osebna zaščitna sredstva.

AVTOMOBILSKI PROMET V LJUBLJANI je začel tako naraščati, da za osebne avtomobile nimajo več zadosti garaž. Leta 1959 je bilo v Ljubljani 3.910 osebnih avtomobilov. Tedaj so napovedali, da bo Ljubljana leta 1970 imela okrog 9 tisoč avtomobilov. Podatki iz lanskega leta pa so prekorajčili vsa predvidevanja, kajti v mestu so našli že 5.500 avtomobilov. Na občini so mnenja, da se bo vprašanje prostorov za parkiranje in garaže dalo rešiti samo z gradnjo večnadstropnih garaž.

O Sao Paulu — ameriškem Chikagu

(Popotne vtise popisuje koroškim bralcem Vinko Zaletel)

Še nekaj o kačjem institutu »Butantan«

Med strupenimi kačami so posebno zanimive kače velikanke. Največja je securi, ki meri 12 do 15 m. Giboia pa meri 3 do 5 m. Hranita se z ribami, vodnimi pticami in drugimi živalmi, ki žive ob vodi.

Najbolj zanimiva med nestrupenimi pa je »musurana«, ki se hrani samo s strupenimi kačami. Doseže dva in pol metra in je črnosive barve. Njej ne škodi noben kačji strup, četudi bi ji ga vbrizgali. Zalezuje le strupene kače in če katero dobi, se začne boj na življenje in smrt. Ker so strupene kače manjše, zmaga musurana in premaga kači požre najprej glavo. Kačjeslovci še niso odkrili te uganke, kako da ji ne škodi noben strup. Človeku pa ni popolnoma nič nevarna in če jo napadejo, se niti ne brani. Zato je musurana velika dobrotnica in zaveznica človekova v boju proti smrtonosnim kačam.

Naj omenim, da je pred leti najstrupenejša kača, kar jih poznajo, brez vsakega potnega lista in vizuma prišla v Avstrijo med bananami. Ko je neki prodajalec v Innsbrucku odvil banane, je z grozo odkril kačo. Sreča zanj, da jo je vsaj opazil, da ga ni pičila in ker tukaj nimajo primerne seruma, bi bil lahko v eni uri mrtev.

V »Buntantanu« smo si ogledali muzej, ki je tudi edini na svetu in prikazuje vse vrste kač, in vpliv raznih kačjih strupov na človeka. Tam sem videl kožo in okostje 15 m dolge boue (sucuri). Kače pa tudi druge strupene živali, to so predvsem razni piki in škorpionji. Teh živali je tudi na kačje vrst, so strupene in nestrupene vrste in tudi zelo nevarne, ker so manjše kot kače, se še bolj skrijejo in ljudje jih težje spoznajo kot kače, katere so strupene. Zopet prikazuje, kakšne učinke imajo piki strupenih pajkov in škorpionov na človeku in bilo me je kar strah gledati strašne okvare. Škorpion, ki ga Kristus posebej v priliki omenja kot nekaj hudega, ima pod repom želo, s katerim piči; če pa je v nevarnosti za življenje, si ga pa kar vzame, tako da želo zasadi v svoj hrbet.

V »Buntantanu« izvečajo kačam letno dva in pol litra strupa, to je toliko, kolikor bi ga naenkrat izvlekli 12.000 strupenim kačam.

Še bolj strupen kot kača pa more biti človek, ki ima obrekljiv jezik. Koliko škoda more napraviti, kolikim ubiti čast, dobro ime. Pripovedujejo, kako je neko žensko strupena kača-gad pičil prav na jezik. Kaj se je zgodilo? Kača je poginila! Dokaz, da je bil ženski jezik še bolj strupen kot kačji pik. Seveda bi se moglo podobno zgoditi tudi s kakim moškim.

Sao Paulo — rekordno mesto

Sao Paulo je mesto, ki se menda na vsem svetu najhitreje širi. Ime ima po sv. Pavlu, ker je bila na tem kraju prva maša na praznik spreobrnjenja sv. Pavla 25. janu-

arja leta 1554. Še pred sto leti je bil majhen kolonialni trg. Leta 1930 je imel dobrih pol milijona ljudi, sedaj jih ima že 4 milijone, je prerastel Rio de Janeiro, je drugo največje mesto v Južni Ameriki. Če se bo v takem tempu razvijal naprej, bo postal največje mesto na svetu.

Vsa ke pol ure nastane nova hiša in vsak dan zraste en nebotičnik! Po domače bi rekli, da rastejo nebotičniki kot gobe po dežju. Tam, kjer je bila včasih »hudičeva dolina«, kjer je tokel potok, je danes središče mesta, bogastva, nebotičnikov, prometa.

Leta 1954 so slovesno obhajali 400-letnico mesta in so ob tej priliki zgradili posebno veliko krasnih novih stavb. Nekaj izrednega je bila razstavnica palača, ki ima največjo kupolo na svetu in je gradnjo vodil Slovenec inž. Jože Bavdaž. Ta arhitektonska posebnost je vzbujala občudovanje vsega sveta.

Hitremu razvoju se ima mesto zahvaliti najprej ugodni klimi. Mesto leži 700 m visoko nad morjem, ni torej tiste strašne vročine kot v Rio de Janeiro ali v Santosu. To razliko sem zelo občutil, ko smo se v pol uri z letalom pripeljali iz Sao Paula v Rio de Janeiro, v vroči copniški kotli. Tudi je poleti skoro vsak dan dež in tako sproti pohladi. Dalje ima Sao Paulo veliko vodnih sil in zato električnega toka. Ko smo se peljali v Santos, sem videl več naravnih in umetnih jezer, kjer zbirajo vodo. Voda pada po ceveh 700 m globoko v elektrarne, ki so največje v Južni Ameriki.

Ker je veliko električne sile, je tam največje industrijsko središče Brazilije. Kjer pa so tovarne, tam je tudi denar, kapital. Pa ne le tovarne so tam, ampak v državi Sao Paulo, v katero spada mesto, 70 odst. vse brazilske kave. Sao Paulo je zato dobil častno ime: »svetovna metropola kave«. Ker je tukaj toliko kapitala, je v mestu nešteto bank. Tukaj šele vidiš, kakšen revež si takle popotnik v primeri z bogataši Sao Paula. Eden najbolj znanih bogatašev je Materazzo, Italijan po rodu, mimo njegove palače smo se večkrat vozili. Saj ni mogoče izraziti njegovega bogastva. Pripovedujejo, da je povabil na poroko svoje hčere ta Materazzo okoli 500 gostov. Vsak moški svat je dobil za darilo zlato tobačnico, vsaka ženska pa okras, ki je bil vreden vsaj 10.000 šilingov.

Toda verjemite mi, da imam kljub njegovemu bogastvu jaz več denarja v mojem žepu kot on. Ni baharija, pač pa gola resnica.

Ima pa veliko napako: ker niso pričakovali takega razvoja mesta, tudi niso poskrbeli za moderni promet, za ceste. Avtov je seveda vsak dan več (med njimi veliko VW, ker je Sao Paulo tudi velikanška tovarna za VW avto), prostora pa ni za parkiranje. Dvakrat sem imel to smolo, da sem imel opraviti v središču mesta in nismo mogli dobiti prostora za parkiranje. Voznik,

seveda Slovenec, je moral voziti medtem, ko smo mi imeli opravke, okoli po cestah. Ko smo pa zvečer hoteli domov, pa so bile ceste tako zabasane, da zopet nismo mogli naprej. Hitreje bi prišel peš iz središča mesta kot z avtom. Enkrat smo le dobili nekje prostorček za parkiranje vsaj približno blizu središča, kjer smo morali menjati v banki denar. Ko smo prišli nazaj, avto ni hotel iti. Ko se je moj gostitelj nekaj časa trudil, pristopi neki moški, če lahko pomaga. Nekaj časa tam poskuša, potem pravi, da bo poklical nekega mehanika, ki je tam blizu. Ta je seveda že čakal na to pomoč in še eden z njim. Nato so vsi trije poskušali, pretikali, dokler avto ni deloval. Moj voznik vpraša, koliko je dolžan in »mehanič« pove tako ceno, da je kar prebledel. Toda bil je tiho in — plačal. Potem nam je pripovedoval, kakšne trike, zvijače uporabijo ti lopovi. V odsotnosti je nekdo pri motorju nekaj pokvaril. Po-

tem čaka oziroma še njegova dva tovariša, da bodo prišli »na pomoč«. Radi lepšega nekaj časa popravljajo, potem uredijo to, kar so sami pokvarili. Ker so taki lopovi, se vsak boji prepričati se z njimi, ker so pač trije in so zmožni napraviti kaj takega, da bi imel še več škode.

Smo pač v Južni Ameriki, kjer je poštenost čednost nemunih, ki ne znajo krasti. Čutil sem se, kako je g. Mirt, kjer sem stanoval, sproti vse zaklepal in so vedno gledali, da je bil kdo doma. Ako so kdaj vsi Mirtovi šli od doma, so pustili v hiši luč, da bi »pošteni domačini« mislili, da je kdo v hiši. Blizu njegove hiše je sredi ceste zijala velika luknja; nekdo je ukradel železni pokrov, ki je pokrival vhod k vodovodu pod cesto. Dva avta sta se že tam ponesrečila, toda novega pokrova ni. V Braziliji se je zgodilo, da so videli policijskega načelnika, ki je v vreči nesel — ukradeno kokoš. (Dalje prihodnjič)

Anglikanska cerkev

Med krščanskimi cerkvami je katoliški Cerkev po nauku in cerkveni praksi najbližja poleg pravoslavne še anglikanska cerkev. Čeprav spada pravzaprav med protestantske cerkve, je vendar organizatorično, zgodovinsko in teološko povsem ločena od ostalih protestantskih cerkva. Znano je, da so se odnosi med anglikansko in katoliško Cerkvijo zadnje čase zelo zboljšali in nekateri napovedujejo, da bo med vsemi odpadniškimi cerkvami prav anglikanska prva, ki se bo znova združila s katoliško. To mnenje potrjujejo kar prisrčni odnosi med Vatikanom in predstavniki anglikanske cerkve, zlasti po obisku anglikanskega primasa Fisherja pri papežu Janezu XXIII.

Cerkveni zgodovinar dr. Ivan Križanič je o nastanku anglikanske cerkve sledeče zapisal:

Za časa Lutra (1483—1546) je na Angleškem vladal kralj Henrik VIII., ki je bil sprva odločen Lutrov nasprotnik. Kralj je celo v posebni knjigi zagovarjal katoliško vero ter je Lutra zavračal in mu dokazoval krive nazore. Za to knjigo je prejel kralj Henrik od papeža častni naslov »zagovornik vere«.

Kralj Henrik je bil poročen s Katarino. Že 17 let je živel z njo v srečnem zakonu. Naenkrat pa je kralj začel trditi, da ta njegov zakon ni veljaven, za kar se je tudi obrnil na papeža v Rim, da tudi on potrdi njegovo odločitev, da odslovi ženo Katarino. Obenem ga je tudi prosil, da mu dovoli skleniti nov zakon z dvorjanko Ano. Toda kralj ni čakal, kako bodo v Rimu odločili, ampak se je dal na tihem v svoji domači kapeli z Ano poročiti.

Ker veljavnega zakona po katoliškem nauku ne more nihče razvezati razen smrti, je Rim odločil, da je veljaven le prvi zakon. Papež je ukazal Henrik, da mora takoj odsloviti drugo ženo Ano in vzeti k sebi prvo, zakonito ženo. Toda kralj se ukazu ni pokoril, zato je bil leta 1538 izobčen iz katoliške Cerkve. Po tedanjih postavah bi s tem moral izgubiti kraljevsko krono in kraljevanje. Henrik pa se je ošabno maščeval; popolnoma je pretrgal vezi s papežem in sam sebe postavil za pogla-

varja anglikanske cerkve. Za nadškofa v Canterburyju je imenoval nekdanjega hišnega kaplana Anine rodbine Krannerja. Ta je vse, kar je kralj zahteval, tudi potrdil. Vsi državni uradniki, duhovniki in redovniki so morali priseči, da priznajo kralja za poglavarja anglikanske cerkve. Kdor bi se tej kraljevi zahtevi ustavljal, bi ga zadela obsodba veleizdaje.

Kralj Henrik je tudi v resnici strahotno divjal zoper vse, kateri so se mu drznili nasprotovati. Spovednik kraljice Katarine, Forest, ki je proti kralju nastopil, je moral umreti na gredi. Tudi mnogo drugih duhovnikov in svetnih odličnikov je moralo v smrt, med njimi visoki kraljevi uradnik Tomaž More. Ta je dosegel na dvoru najvišjo čast in je postal državni zakladničar; posebno pa se je odlikoval po svoji učenosti in pravičnosti. Ker pa je kralju povedal, da gre rajši v smrt, kot da bi ga priznal za verskega poglavarja, je moral v ječo, kjer ga je čakala mučniška smrt. Podobno se je zgodilo s škofom Ivanom Fisherjem, ki je bil nekoč prav tako najboljši prijatelj Henrika. Tudi ta se je kralju odločno zoperstavil in obsodil njegovo početje; zato je tudi končal mučniške smrti v ječi. Papeževemu odposlancu Poleju pa se je posrečilo, da je še pravočasno zbežal iz Anglije. Toda kruti kralj se je maščeval nad njegovimi sorodniki, na njegovo glavo pa je razpisal visoko vsoto 50 tisoč zlatov. Po kraljevi zahtevi je državni zbor zatrl vse samostane in njihovo premoženje zaplenil; z njim je bogato nagradil svoje privržence.

Glede nauka je kralj Henrik ohranil vse, kar so doslej verovali. Še vedno je nasprotoval protestantskim naukom in tako je anglikanska cerkev postala le razkolniška cerkev, ki ni priznavala papeževe vrhovne oblasti.

V pravo krivoverstvo je anglikanska cerkev zašla šele pod vladanjem kraljice Elizabete, ki je nastopila vlado leta 1558. Bila (Konec na 4. strani)

Koroški Slovenci v mednarodni reviji

»Europa ethnica« revija za narodnostna vprašanja, ki jo izdaja krog osebnosti, povezanih z »Federalistično unijo evropskih narodnostnih skupin«, si je vzela za geslo svoje 4. številke letnika 1961 zaključek uvodnika »Našega tednika -Kronike« z dne 4. oktobra 1961, pod naslovom »Iz naroda raste osebnost«, v katerem je rečeno:

»Ostani, kar si po božji volji. Zori v narodu, h kateremu in v katerem te Bog poklical k življenju, goji svoj jezik, pa imaš dane pogoje za resnično osebnost. Ostal boš zvest narodu, pa tudi Bogu. Ostal boš zvest državi, kateri pripadaš. Ohrani pa tudi svojim otrokom ljubezen in zavest za svoj narod in ohrani jim pogoj za resničnega človeka.«

V isti številki prinaša nato temeljit članek visokega funkcionarja Evropskega sveta v Strassburgu dr. Petra Leuprechta z naslovom »Evropski svet in pravo narodnih manjšin«. V njem avtor podaja pregled o delu, ki ga je posvetovalna skupščina Evropskega sveta, kot nekaj zametek bodočega parlamenta svobodne in zedinjene Evrope, opravila glede pravne zaščite narodnih manjšin. Po evropski konvenciji o človečanskih pravicah uživajo zaščito proti diskriminaciji (zapostavljanju) samo pripadniki manjšin kot posamezniki, ne pa manjšine kot skupnost. V zadnjih letih pa so se posvetovalna skupščina in njene ko-

misije večkrat pečale tudi v vprašanjem, kako oskrbeti dopolnilno zaščito manjšinam kot skupnostim. V tej smeri je bilo opravljeno dragoceno delo, predvsem glede razjasnitve in opredelitve temeljnih pojmov. V tej zvezi je bilo sestavljenih več poročil Evropskemu svetu o trenutnem položaju manjšin. Ta poročila, imenovana po njih sestavljalcih (Rolin, Struye, Lannung) so v izveščkih podana v članku samem. Tako so v poročilu belgijskega parlamentarca Strujeja o pravnem položaju manjšin iz leta 1959 omenjene: slovenska manjšina v Italiji in Avstriji, hrvaška manjšina v Avstriji in nemška jezikovna manjšina v Italiji (Južna Tirolska), ugotovljeno pa je tudi, da je pravni položaj teh manjšin še potreben pojasnitve. Glede slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji pravi isto poročilo, da je Avstrija glede teh manjšin svoje obveznosti »le deloma izpolnila«. Dr. Lauprecht ugotavlja, da so po drugi svetovni vojni manjšinska vprašanja sicer v marsičem izgubila prejšnjo ostrino, vendar še zdaleka niso zadovoljivo rešena. Splošna smer sicer gre proti zblizevanju med evropskimi narodi, vendar bi naj vprav evropski svet našel v sebi moč, da s pomočjo izvedbe učinkovite pravne zaščite manjšin samo naravo tega problema spremeni: od predmetov spora med državami naj manjšine postanejo zvezni členi med državami evropske družine.

Drugi obsežni članek v isti številki je prispeval predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentin Inzko. V njem obravnava sedanji položaj slovenske manjšine na Koroškem. Pisec podaja zgodovino razvoja slovenskega narodnostnega vprašanja na Koroškem od plebiscita dalje, ko je — tudi z glasovi slovensko govorečih Korošcev — sicer bila dokončno odločena pripadnost spornega ozemlja Avstriji, toda ne takrat in ne pozneje še ni bila najdena rešitev za mirno sožitje med obema narodoma v deželi v smislu po državi prevzetih obveznosti glede ustrezne in za oba naroda sprejemljive manjšinske zaščite. Sledi razčlenitev posameznih določb državne pogodbe iz leta 1955 ter ocena zakona glede manjšinskega osnovnega šolstva, ki namenu državne pogodbe ni ustregel, kot dokazuje dosedanja praksa. Le ustanovitve slovenske gimnazije po iniciativi prosvetnega ministra dr. Drimmla je označena kot »dejanje v evropskem duhu«. Dr. Inzko zavzame stališče tudi k vprašanju »vindišarstva« ter sklicujoč se na uradno pojasnilo v »Kärntner Landeszeitung« iz leta 1953 zavrne »vindišarstvo« kot jezikovno teorijo, ki nima nobene zaslombe v znanosti. Nadalje zavrača tudi zahtevo po priznanju kot neustrezno za reševanje manjšinskih vprašanj v deželi, ker bi po načelih moralo to priznanje biti samo priznanje k resnici, ki je pa itak objektivno znana in spoznavna. Potem, ko omeni stoletni politični, gospodarski in socialni pri-

tisk na Slovence na Koroškem, ki v nekatere oblikah še danes traja, posebno pa tendenco modernih držav po izenačevanju, prihaja do zaključka, da obstajajo boljši in uspešnejši načini za ugotovitev resnice.

Pisec obravnava nadalje nerešena vprašanja, posebno glede ureditve šolstva, rabe slovensčine kot uradnega jezika, uradnih napisov itd. Članek zaključuje: »Koroški Slovenci pričakujemo, da bo pri izvršitvi člena 7 državne pogodbe vendarle moč najti rešitev v duhu evropske miselnosti. Po načrtih Previdnosti ima Avstrija visoko poslanstvo, kot ga ima vsak človek, vsak čas in vsaka država. Avstrija bi naj predvsem izžarevala strpnost, mir in svobodo. Vpliva teh vrednot na vse strani nihče ne more preprečiti. Njene žarke bodo občutili povsod tam, kjer v srcih ljudi v stiski živi hrepenenje po teh idealih. Koroški Slovenci si želimo mir, ki nam bo zagotavljal tudi obstoj in neovirani razvoj naše svojstvenosti. Pričakujemo ono strpnost, ki so jo pred 40 leti proglašali tisti, ki so se z uspehom potegovali za glasove slovensko govorečih Korošcev. Iz naše lojalnosti in zvestobe Avstriji pa tudi izhaja, da hočemo živeti v deželi kot enakopravni, enakovredni ter na političnem, kulturnem in gospodarskem življenju aktivno udeleženi državljani. Tako bo postala Avstrija v pravem smislu domovina obeh narodov in k temu smo pripravljeni doprinesi naš polni delež.«

Dvorni svetnik univ. prof. dr. Moro 60-letnik

Dne 18. februarja je ravnatelj Koroškega deželnega muzeja, dvorni svetnik in univ. prof. dr. Gotbert Moro obhajal 60-letni življenjski jubilej. Sin znanega koroškega narečnega pesnika, šolskega nadzornika v Šmohorju in Beljaku, Oswina Mora je že doma dobil privzgojeno ljubezen do koroške domovine in njene zgodovine. Po dovršenih zgodovinskih študijah in doseženem doktoratu iz filozofije se je poleg vzgojiteljske službe na učiteljski v Celovcu posvetil raziskovanju domače zgodovine. Ob njegovih prvih razpravah v Carintheji, ki so spričo znanstvene solidnosti zbudile pozornost strokovnjakov, je bil kmalu pritegnjen k uredništvu te revije. Leta 1939 je postal njen glavni urednik. Po letu 1945 je bil imenovan za predstojnika Koroškega deželnega arhiva in ravnatelja Koroškega deželnega muzeja. Pod njegovim vodstvom je muzej postal vzorno urejena ustanova in živo ognjišče kulturnega življenja. Posebne zasluge si je pridobil za nadaljevanje izkopavanja na štalenski gori (Magdalensberg). Dvorni svetnik dr. Moro družni ne le resnost znanstvenika s praktičnim čutom organizatorja, ampak je tudi v osebnem občevarju prijazen in za vsako dobro misel sprejemljiv človek. S temi lastnostmi si je pridobil spoštovanje in priljubljenost pri vseh, ki so imeli priložnost ga spoznati. Želimo jubilaru še mnogo let zdravja in obilo uspeha pri njegovem delu!

DOBRLA VES (Razne prireditve)

Vedno se zopet odpira naša farna dvorana različnim prireditvam. V nedeljo 21. januarja so prišli v našo sredo vožrški g. župnik in nam kazali lepe slike s svojega potovanja v Južno Ameriko. Zelo so nas zanimali lepi posnetki iz tujih krajev, kajti kaj takega se pri nas ne vidi zlepa. To predavanje je bilo prvo in mu bodo še sledila nadaljnja. Že za to se vam, g. župnik, prav lepo zahvaljujemo in Vas prisrčno vabimo, da se kmalu spet oglosite!

O nastopu naše farne mladine v Grabalji vesi, v nedeljo, 28. januarja, ste že brali v zadnjem Tedniku.

Predavanje v Pribli vesi

G. Zaletel so v nedeljo, 4. februarja, povabili Pribilce k Šternu na svoje drugo predavanje o potovanju v Ameriko. Tudi tokrat smo prišli v lepem številu gledat in poslušat, kar so g. župnik za nas ujeli v fotoaparati in na magnetofonski trak. Prisrčno zahvaljeni in v prihodnje zopet dobrodošli!

»Ubogi samci« pri nas

Naše občinstvo zelo rado obiskuje naše prireditve. Zato smo povabili igralsko skupino iz žitajske fars v našo farno dvorano. Ponovili so za nas veseloigro »Ubogi samci«. Polna dvorana se je šibila od smeha, kajti že dejanje samo in še posebno posrečeno podajanje raznih vlog je to izsililo. Vsem igralcem prisrčno čestitamo in se jim zahvaljujemo za dobro razpoloženje, ki so ga nam sijali v obilni meri. Na skorajšnje svidenje pri nas!

EUROPA ETHNICA

je mednarodna revija s prispevki v nemščini, angleščini in francoščini. Naročite jo lahko pri Wilhelm Braumüller, Universitätsverlagsbuchhandlung Wien IX./66, Servitengasse 5. Posamezna številka stane 30.— šilingov. Izide štirikrat na leto, letna naročnina 120.— šilingov.

ANGLIKANSKA CERKEV

(Nadalj. s 3. strani)

je Henrikova hči iz drugega, neveljavnega zakona in zato ni imela pravice do prestola. Ta pravica je pripadala po tedanjih postavah škotski kraljici Mariji Stuart. Da bi Elizabeta ne izgubila kraljevske krone, je še odločneje pretrgala vse vezi s katoliško vero. Na široko je odprla vrata protestantizmu, ki je priznaval veljavnost drugega Henrikovega zakona. Pod njeno vladjo je postal preganjanje katoličanov še bolj kruto. Že na prvem državnem zboru pod njeno vladjo so priznali kraljici Elizabeti prvenstvo v »anglikanski cerkvi«, kakor je novo vero ona imenovala in ponovno potrdili popolno odpad od Rima. Nato so postavili 39 verskih točk, v katerih izpovedujejo nauk, ki predstavlja neko mešanico, katoliških, protestantskih in kalvinskih naukov. Te verske točke so še danes osnova anglikanske veroizpovedi.

ZIHPOLJE

(Ljudsko gibanje v minulemu letu)

V minulemu letu je bilo v farni cerkvi 7 krstov, 4 novi žihpoljski farani pa so bili krščeni v Celovcu, skupno torej znaša prirastek 11. Od tega je bilo 9 novorojenčkov zakonskih, 2 pa nezakonska. Poročilo se je v naši farni cerkvi 24 parov, od teh je bilo 5 domačih, ostali so pa prišli od drugod, da v naši romarski cerkvi sklenejo zvezo za življenje. En domači par se pa je šel poročat drugam. Pogrebov je bilo 9, med umrlimi je bila najstarejša žena stara 90 let, najstarejši mož pa 62 let. Vsi so bili pravočasno sprevideni. Bolniških sv. obhajil je bilo 18. Skupno je bilo razdeljenih 7560 obhajil.

Na prvi petek v januarju 1962 je bil na Golšovem ob veliki udeležbi vernikov pokopan naš župan **Johan Petrič**, pd. Jesenk, ki je previden s tolažili sv. vere, umrl v starosti 66 let. Dolgo je bolehal in iskal zdravja v bolnici č.č. sester elizabetink v Celovcu, toda tudi tam mu zdravniki niso

mogli pomagati. Vrnil se je domov in po nekaj tednih umrl. Naš novi župan je **Jožef Wakovnik**, pd. Fernačnik.

Dne 6. februarja smo spremili na naše pokopališče **Johana Dachskoflerja**, ki je tudi umrl spreviden. Vsem umrlim želimo večni pokoj!

RADIŠE

Radiška prosvetna mladina je pripravila **VESELO PUSTNO PRIREDITEV** z igro »Stric v toplicah«, ki jo uprizorijo domači društveni igralci v nedeljo, dne 25. februarja 1962, ob 14. uri v društveni dvorani pri cerkvi na Radišah. V kolikor bo med igro dopuščal čas, bo sodeloval tudi domači pevski zbor. Vstopnina šil. 5.—, za otroke šil. 3.—.

Prijatelji veselega smeha, pridite!

Po prireditvi plesna zabava v gostilni pri Mežnarju.

SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO V CELOVCU

priredi v nedeljo, 25. februarja, veseloigro

„Pri belem konjičku“

v Kolpingovi dvorani v Celovcu
Sodeluje Zbor rožanskih fantov

Začetek ob 7. uri zvečer. Po igri prosta zabava s plesom.

Vsi prisrčno vabljeni!

Unjigov Pet'c ščiba

(Nadaljevanje)

Koj sm pa zdaj oatuv drugja, ku pa zot duomu iti. Zdaj sa mi je šele začav škoda steat za Vorbcu, ni mi bovu za jesti bol za piti. Pa še spat knism mov. Materi sa je kukor špasnu stevu, ku sm prišuv pubrit duomu. T'k su ma borali koj mi je kej, jim pa knism oatuv kaj poveadet. Vsa sorte rože su mi kuholi, jas pa čism grotoz buli. Ku pumoči knism mov spat, sm gruntov sem pa tota, sm misluv k'k je pre bovu lopu ku še knism misluv na ženituv. Na pust pudaji je prišva pa Klamuska na ves. Moti su je vieda put'žvoli, da sm jas bvavn. Movu ma je pugvaduva, je pa reakva: »urak mu je«. Čojte, ta molega mu bom pa jas dov pužbrova, ta vejkega pa kne znom. Poa je pa riesn ančes zodnsku števa, pa roaje mi je prkozova, je bovu pa dov. Poa je pa še narotova, če kneabu buoli, je pa najmodreši, da ga h te kujnšne žeanete. Najbuoli je tieta tam na Čedrovskem, tista vsa bulicje zno zagovorjat. Ži na pepuvnicu bi ma gnoli pa korgnt gnorjov knisu meli. Zatuio su mrli na pruovi poastni patk pučot, da su za brodninu kok groš nabroli. Ku pa še čism biev buoli, sma sa pa v š'botu vzignova. Jas sm še dr riekov, da pravzaprav jo knism boavn. Moti su pa reakli, »naškodi ti pa tuj kne bo«. Dole na Briejeh sma sa pelova črez Dravu.

V šmukvavži sma pr ane hiši duobuva izinu. Tam su moti borali, ke je kej ta kujnšna? Je pa reakva guspudija, terej na Rud' baorata vam boj ži puvadol'. Terej na Rud' sma na dbeh krojeh borova za ta kujnšnu, su pa riekali, da pr Grebiji je riesn ano, pa na čudnu kujnšna. Jas sm pč t'k hoduv za materi k'kr an pridn kužej. Blize ku sma prišva h tistemu pudrtemu gradu, pa bol ma je bovu stroh. Vi ne viete k'k je bovu kujnšnu najti ta kujnšnu. Dealč gre v anem grobni sma ju pa le našva. Moti su je puvedoli k'k sm jas boavn, da nčiesar kne jem, pa še moštu kne pijem, držim sa pa t'k k'kr an pustni p'dielk. Pugvaduva ma je ut črievlov pa du kva-

buka, pa reakva »Puof, kaoj pa ti kej fali?« Mantrlj je urak? Ančes sa mi je stevu, da nči bol kujnšna ku pa jas, poa ku je pa reakva materi, »Viata kaooj? puafa je čistu gvišnu kieara pre trdu pugvaduva, vieata, štok'm puofm ku j'm začnem ju rusja raso t' sa ži v'vku kaj štaokega prmie'r«. Ku bi vi vedeli kak ma je grotozu stroh. Mišluv sm si pr seabe, če je baoba resn omgi tá kujnšna v'vku materi vse puvie, da sa je moaja nevesta uženuva* brez m'ne, nupa, da jas zadeli kne morem pit bol jast. Sa je pa še vse koj bol doaru steakvu. Borova je, »a ti je ži pužbrov du urak dov?« Tamolėga ži, su rekli moti. Ta-ooku ta-oku, jas ti bom pa tega vej'k'ga zagovoriva. Pva je pa začava križe deavat pa nekej čntrat. Tejku sm še zastopuv, da je gonuva urak v an tok grobn, komr n'kol sonce kne prsieje, pa še n'beana čvaveška noaga kni prestopuva, pa še nkol kni prišuv zguana gvos tota. Gvišnu sa je urak ži spravlov, ku je še tri borti plunuva za jem. Poa je šva tota h mizi, vzava an štukl kruha, ancajt ga je križova pa z žegnanu vadu pukropiva »puof šta štukl muoraš pa čadnu snaste«, če ga boš mao'v pustov, t'da bi ž'braonj n'ča punaoogov kaaj«. Kruha sma kukor votuv, neviem, aj je žbroje zdavu bol sm biev vočn t'k.

»Napre še pa n'ča smieš iti,« je reakva. Šva je tota h zidu pa deva tri žive vogle n'tr vanu črepiju, gr je nadijeova vejku roš, pa sa mi zdi, da an suh k'urjak tuj, t'k da je dišovu pa smrdovu vse ub aniem. S tistem ma je pa t'k pukadiva, da sm začav kihai. Triborti je šva ukole m'ne, pa vsele s tistem ogjm gonuva nekoga unta pr dureh. Štk puof, zdaj je urak pa ži ugnon. Moti su b'li t'k gmajtni, da su b'li vsi sovzieni. Rezvezuvali so odruc pa zravnu riekali kejku pa sm kej dovžna? Kolkr kej sa'm daota, sta vadat koj bol riev'r'n. Drgoč bi bov p'č an rajnš. Moti su b'li na vse p'pravljeni. Tisti rajnš ku sm ga jas za pušlc duobuv su tuj meli zravnu drujeh

(Nadaljevanje na 8. strani)

*) Značilno, da se v pliberški okolici tudi neveste »ženijo«.

Naše prireditve

ŽELEZNA KAPLA

Farna mladina iz Železne Kaple priredi v nedeljo 25. 2. 1962 ob pol 12. uri v farni dvorani v Železni Kapli veseloigro

»DVE NEVESTI«.

Vsi prisrčno vabljeni!

DOBRLA VES

Farna mladina v Dobrli vesi vabi na svojo **PUSTNO PRIREDITEV** v naši farni dvorani v nedeljo, dne 25. februarja, ob pol 3. uri popoldne.

Na sporedu so: »Jurčiki«, »Kje je meja« ... in še kaj.

Vsi prisrčno vabljeni!

GRABALJA VES

Farna mladina v Dobrli vesi vabi na **PUSTNO PRIREDITEV** pri Pušniku v Grabalji vesi v nedeljo, dne 4. marca 1962, ob pol 3. uri popoldne.

Na sporedu so: »Jurčiki«, »Kje je meja« ... in še kaj.

Prisrčno vabljeni!

ŠT. RUPERT pri VELIKOVCU

Vse, ki ljubijo smeh in mladino vabijo učenke gospodinjske šole v Št. Rupertu pri Velikovcu na

PUSTNO PRIREDITEV

s peštrim sporedom, ki bo na pustno nedeljo, 4. marca 1962, ob 14. uri v telovadnici gospodinjske šole.

CELOVEC

(Kulturni večer Koroške dijaške zveze)

Minuli petek se je dijaštvo zbralo v Mohorjevem domu v Celovcu na prvem Kulturnem večeru, ki je bil posvečen Narodnemu svetu koroških Slovencev. Kot predavatelj so pozdravili dijaki v svoji sredi predsednika NSKS prof. dr. Valentina Inzka.

Predavatelj je podal zelo izčrpen pregled o delu in poslanstvu te politične organizacije.

Za uvod nam je razložil način in okvir organizacije, ki je po svojih zastopnikih in zaupnikih po raznih občinah dvojezičnega ozemlja res legalna zastopnica krščansko-političnega dela koroških Slovencev. V pretežu skozi poslovno dobo lanskega leta je dijaštvu nazorno predstavil delo, in sicer na konkretnih primerih kot so: ljudsko štetje, številne spomenice, razgovori s predstavniki avstrijskega večinskega naroda in avstrijskimi oblastmi, informacije v tisku, letni krajevni sestanki itd.

Dijaštvo je spoznalo tako težave in uspehe v boju za narodne pravice. Predavanje je bilo tako zanimivo in poučno, da bi dijaki še in še poslušali. Predavatelj je obljubil, da se bo rad še večkrat odzval vabilu.

Predstavniku Narodnega sveta iskrena hvala za ta uspeli kulturni večer!

ŽELEZNA KAPLA

Vabilo

NA PREDAVANJE S FILMI

o uporabi umetnih gnojil in zaščitnih sredstev v kmetijstvu in vrtnarstvu.

Predaval bo g. dipl. ing. Knoll od Oesterreichische Stickstoffwerke, Linz, ki bo na željo dajal tudi odgovore na stavljena vprašanja.

Predavanje bo v soboto, dne 3. marca 1962, ob 13.00 uri popoldan v dvorani gostilne pri Boštēju v Železni Kapli.

**Najnovejše kmetijske
stroje, štedilnike, pralne
stroje, gospodinjske po-
trebščine**

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLagenfurt, Paulitschgasse (Prosenhof)

ZA DEKLETA:

Kako mu naj zaupam?

Ko pride do simpatij med fantom in dekletom, si zlasti dekleta pogosto stavljajo vprašanje: »Ali mu smem zaupati?« Kako naj spozna izvoljenca svojega srca in po kakšnih merilih naj ga presoja?

Težko je podati navodila o »vrednosti fanta«, saj je znano, da ima v ljubezni vsako srce oči in vsako oko svojega slikarja. Vendar pa so neki znaki, ki precej določeno označujejo karakter človeka, kar je vendar eden najzanesljivejših znamenj človekove vrednosti.

Na dveh primerih pogledjmo, ali je kdo vreden tvojega zaupanja, dekleta! Pri tem pa skušaj čimbolj odpreti oči, presojaš z mirno razsodnostjo in svoja čustva nekoliko ukloni!

Na fantu opaziš...

...da je v družbi zelo glasen, mnogo govori in skuša svoje mnenje vsiliti ne le tebi marveč tudi drugim.

...če greš v cerkev, se ti pomilovalno posmehuje; sam pa že dolga leta ne vrši krščanskih dolžnosti. Pravtako se pomilovalno izraža o tvoji katoliški družbi in materinski jezik mu je v nečast.

...do svojih staršev je surov, zlasti matere ne spoštuje ter jo naravnost prezira kot ženo, ki nič ne razume. Pa tudi o tvojih starših se nelepno izraža.

...sicer se kaže kot sovražnik žensk, čeprav se na drugi strani med tovariši postavlja z uspehi pri dekletih. Vobče je njegovo govorjenje polno dvoumnih in opolzkih dvotipov.

...do tebe pa je zelo zahteven in ti grozi, da te bo pustil, če mu ne dovoliš pogluba, ali če nočeš proti volji staršev z njim v kino.

...rad obiskuje bare in kino, toda le manj vredne predstave in tudi »šundromani« so njegovo edino branje. Ponočevanje, zlasti ob sobotah, mu je kar prirojeno. Igračkanje z natakaričami mu je prava poslašica.

...Dekle, tak fant ti bo povsod v nečast in, če mu takoj ne daš »slovo«, boš zapravila sloves resnega dekleta!

Če pa opaziš na svojem fantu...

...da ni nikak tiran, skromen je v govorjenju in upošteva mnenja drugih ter je prijazen, a ne vsiljiv, in to celo do ljudi, ki mu niso simpatični.

...spoštuje tvoje versko prepričanje in tudi sam izpolnjuje svoje krščanske dolžnosti; vobče ceni duhovne dobrine in se nikjer ne sramuje svoje verske in narodne pripadnosti.

...sicer te rad vidi in se veseli vajinega svidenja, toda ne išče le srečanj na samem. Zna se zadržati tudi, če vaju vodi pot po temnih ulicah ali po samotnih krajih.

...svoje delo in učenje vzame resno ter ima jasen cilj življenja pred seboj; oprame se pa le onega dela, ki mu bo nudilo zasluzek.

...zaveda se, da se je treba za življenje pripraviti, zato mnogo čita, se strokovno izpopolnjuje, čeprav tudi zabave ne prezira. Tam je rad v družbi svojih prijateljev in tudi v tvoji družbi, toda ponočevanje mu je tuje.

...do svojih staršev je sinovsko vdan in visoko ceni njihove življenjske izkušnje.

...Dekle, takemu fantu smeš zaupati, kajti on ti bo zvest varuh v življenju.

„VPRAŠANJE 7“

Na lanskem berlinskem festivalu je bil med drugimi tudi odlikovan film verske vsebine »Vprašanje 7«. Film je ameriškega izvora in ga je pripravil Stuard Rosenberg. Na sedmem mednarodnem festivalu verskega filma v lanski jeseni na Dunaju pa je ta film prejel prvo nagrado kot najboljši igrski film. Na tem izrazito verskem razsodišču je ta film iz življenja za železno zaveso vzbudil mnogo zanimanja.

Film prikazuje zgodbo iz Vzhodne Nemčije. Krajevni protestantski pastor je obsojen na pet let ječe. Na njegovo mesto pride novi pastor, kateremu verni farani pripravijo privaten sprejem, a policija to prepreči, češ da cerkvena poslopja služijo le za verske namene. Ker se ob drugi priliki brani podpisati podpisno akcijo za mir, ga razkričijo za vojnega hujšaka. Propaganda odvrta ljudi od cerkve in ljudje so prestrašeni tako, da ne upajo več sodelovati z cerkvijo (krstiti, cerkveno pokopavati itd.)

STARI IN MLADI...

Na zborovanju »Mladina pred življenjem«, o katerem smo že zadnjič poročali, je tudi mladina prišla do besede. Takole so se zagovarjali:

Prvi: Šole vzgajajo avtomate. Profesorji nas sploh ne znajo učiti.

Drugi: Ničesar nas konkretno ne nauče.

Tretji: Imamo ideale, a nam nihče ne pomaga. Če jih pokažemo, nas zavračajo...

Četrti: Živimo v svetu laži, hinavščine, vojne; zato pa mladina hodi po zaprti poti...

Peti: Doma in v družbi ne najdemo pobude, opore, navdušenja za svoje napore.

Dekle: Ideali sveta? Kakšni so? Kakšno miselnost si naj pridobi mladina s takšnimi knjigami, filmi in dejstvi, ki jih nudi moderna družba?

Drugo dekle: Saj ne očitamo in tudi krivde ne iščemo. Krivdo imajo starši, vzgojitelji, mi sami. Pustimo očitke in se spravimo graditi nov svet.

Neki fant: Da, našli bomo vzgled v Kristusu. Zgradili bomo nov svet s tem, da bomo delali dobro, živeli življenje vredno življenja, vzvišeno in pošteno, v skladu s Kristusovim božjim naukom (dolgo ploskanje).

Ob teh izpovedih mladih fantov in deklet, ki se nikakor ne morejo zadovoljiti s tem, da bi se vrgli brezsrčnemu, praznemu in materialistično prenasičenemu življenju v naročje in ga brezdušno uživali, so ponovno povzeli besedo nekateri izmed starejših:

**Krivda je tudi naša
da je delavstvo zapustilo Cerkev**

Tako priznavajo duhovniki zlasti v onih deželah, kjer so v zadnjih desetletjih doživljali socialno revolucijo. Bili so potisnjeni iz javnega življenja; njih vpliv na široke množice je skoraj onemogel. — Ob razbitinah njihovega dela v polpreteklem času so šli vase ter skušali ugotoviti vzroke, ki so privedli do nadvlade komunizma v njihovih deželah. Tako so tudi duhovniki v Čehoslovski, ki je po drugi svetovni vojni prišla pod komunistično vlado, v koncentracijskem taborišču premišljevali preteklost in prišli do naslednjih zaključkov:

Preveč pogosto smo pozabljali, da je Kristus prišel streč in ne, da bi se mu streglo. Mi pa smo izkoristili naše duhovniško dostojanstvo in se postavili v vrsto tistih, ki se jim streže. Naša skrb za stvarne potrebe življenja morda ni bila vedno v skladu z načeli o evangelskem ubožstvu. Pogostokrat smo skrbeli le za lastne potrebe, živeli v toplih stanovanjih brez prizadevanja za Kristusa, ki je bil lačen in je trepetal od mraza v naših bratih pod okni naših stanovanj... In morda ni res, da bi morale biti naše hiše živa središča ljubezni Kristusove? S praktičnim vzgledom nas učite ljubezni, o katerih ste nam pridigali in nam govorili vaše knjige! nam pravijo komunisti.

Zdravnik, priznan zagovornik mladih: Torej ni krize mladine. V krizi je svet, ki je materialističen in se zoperstavlja duhovnim vrednotam.

Prijatelji mladine: Neki pesnik je zapisal: »Mladina je božanski zaklad«. Če je ta mladina v krizi, pozdravljena, kriza: vodila nas bo v nekaj dobrega. Zase sem prepričan, da je neka kriza: kriza pokorščine staršem in spoštovanja do staršev. Trdim pa tudi, da če mladina ne uboga, so starši dolžni, da preiščejo vzroke temu in jih odstranijo.

Voditelj zborovanja je povzel misli starih in mladih in rekel: Danes smo iskali stika z mladino. Ta je očitala, da živi v zmaterializiranem svetu; da ji odrasli nalagajo preveč prepovedi in krivde, ne najdejo pa v njih opore. Odrasli so priznali svoje zmote, kar je ponižno in pravilno: namesto razumevanja mladine so jim rajši vsiljevali svoje ukaze, zato je mladina šla predaleč v svojem naravnem teženju po sprostitvi.

Izluščiti moremo sledeče zaključke: Mladina mora doumeti govorico starejših, ki celo v kaznovanju kažejo ljubezen. Teži naj za soglasjem s starši; pri tem pa naj bo močna, ustvarjajoča in se nikar naj ne odpove svojim idealom.

Duhovnik pa je zaključil prvo serijo razgovorov: Odrasli smo gradili svojo polovico mostu: zdaj naj mladina nadaljuje...

(Duh. življenje)

V socialnih konfliktnih našega časa smo pogosto podpirali le eno stran — vsaj moralno. Nismo znali protestirati proti socialnim krivicam zaradi strahu, da bi ne izgubili miloščino naših dobrotnikov, ki po drugi strani niso bili niti najboljši kristjani. Vse to je pospešilo v revnih in delavcih vtis, da ne pripadamo njim, ampak bogatim. Tam, kjer duhovniki niso samo govorili o krščanski ljubezni, ampak so jo tudi praktično izvajali, tam kjer so vršili aktivno socialni apostolat, povsod tam je imel komunizem težek dostop in obtožbe komunistov proti duhovnikom ne dosežejo zaželenih uspehov.

To priznanje je morda preveč trdo. Dejansko je. Če pa strogo presodimo svoje preteklo duhovniško življenje, ga s tem nečemo podcenjevati. Versko življenje v naši deželi, predvsem v nekaterih pokrajinah, je bilo močno živo. In je še... Obžalujemo pa sedaj po naši deportaciji samo to, da morda nismo naših vernikov dovolj pripravili za heroične čase, ki potrebujejo resničnih svetnikov. (DŽ, 1961/12)

Tako ugotavljajo duhovniki, ki so morali skozi preizkušnjo taborišč, kjer so bili deležni usode najbolj ponižanih in brezpravnih. Postali so popolnoma izenačeni s trpečim ljudstvom, zares bratje med brati. Prav gotovo to ponižanje Cerkev pomeni novo pomlajenje duha in življenja v Cerkvi, ki bo brez dvoma po tej poti toliko prej in laže zopet prišla do src širokih ljudskih in delavskih množic.

ČE SREČATE MEDVEDA

Če vas obišče medved, bodite z njim prijazni in postrezite mu s slaščicami, dokler ne pride pomoč.

Tak nasvet bi lahko dala vsakomur gospa Cunnold iz Farnborougha v Kentu na Angleškem. V njeno stanovanje je namreč nekega dne nepovabljen prilomastil rjavi medved, ki je ušel iz kletke svojih gospodarjev, skupine potujočih klovnov.

Medved si je sicer privoščil marsikaj, toda gospodinje se ni dotaknil. Spravil se je predvsem na sladka jabolka in na piškote, ki jih je imel na omari.

Ko so pritekli gasilci, policija in klovni, se je kosmatinec pravkar mastil s poslednjim jabolkom, ki ga je staknil, nato pa se je pustil mirno prijeti in odvesti v kletko.

Dan obiskov

Zadnja nedelja v mesecu. Na dekliških obrazih vedrost in napeto pričakovanje. Oko in uho je obrnjeno navzven, zlasti ob lepem vremenu. »Popoldne mora kdo priti,« meni vsaka.

»Čuj, avto, avto!« Ze se je ustavil na dvorišču. Pa moji starši so se pripeljali le z vlakom in peš prišli iz Podrožice. Kako sem se jih razveselila! Po enem mesecu sem bila spet pri njih. Iskreno smo si stisnili roke. Osupnila pa sem ob njih raskavosti. »To je delo zate,« sem se domislila v tem hipu in še zvečer sem razmišljala, koliko truda in dela žrtvujejo starši, da se morem tu šolati. Zato bom poleti, ko poljsko delo najbolj pritiska, ostala doma in pridno pomagala na njivi in travniku, da se staršem nekoliko oddolžim za vso ljubezen in skrb.

Moje vrstnice se ob obiskih po svoje zabavajo. Naše zanimanje gre večkrat vsak sebi. To zelo zavzame polna torba, ona lepa obleka, novi čevlji, tretja zvedavo sprašuje po domačih novicah, četrta pa že gleda v družinsko bodočnost. Skratka obisk je vsaki dobrodošel in ljub. Naša skrb je tudi, da se obiskovalci razgledajo po hiši in gospodarstvu pri Boštjančiču in da vidijo naša ročna dela ter nekoliko okusijo našo kuhinjo. Spoznajo še naše razvedrilo ob radiu ter v prostem gibanju. Zadovoljni odhajajo domov.

Waschnig Angela,
gojenka gospodinjke šole v St. Jakobu.

Malo za šalo, malo zares

Zgodilo se je, pa ne v davnih časih; niti pol stoletja ni od takrat. Pripovedoval je mož, ki bi nam lahko povedal imena ti-stega Lipeja in Mojce iz Roža, ki sta živela v lepem soglasju in z veliko ljubeznijo skrbela za svojo kočarsko imovino.

Lipej je bil dober mož, priden in razumen za delo, njegova Mojca pa mu je bila zvesta ženka in moževa beseda je pri njej nekaj veljala. Kar je on rekel, to je bilo kakor pribito.

Na svojem bornem posestvu sta redila tudi kravico. Bila je njuno največje bogastvo. Toda Lipej je dobil v tovarni delo in kdo bo za kravo skrbel; saj Mojca ne zmore vsega. Po dobrem premisleku sta sklenila, da mora krava iz hleva; prodala jo bosta. Določila sta tudi ceno: 22 goldinarjev!

Bližnji mesar je kmalu zvedel, da Lipej in Mojca prodajata kravo. Nekega dne se oglasi pri Lipeju, da kupi kravo. Toda doma je bila samo Mojca. Prijazno pelje mesarja v hlev in kravica mu je kar uga-jala. Hitro jo oceni in ponudi Mojci 28 goldinarjev za kravo. Toda Mojca odločno odkloni: »Lipej je rekel, da jo smem dati le za 22 goldinarjev.«

Kmalu sta se mesar in Mojca pobotala. Odšel ji je 22 goldinarjev in zadovoljen odpeljal kravo. Pa tudi Lipej in Mojca sta bila zadovoljna...

ŽENSKA ZVIJAČNOST

V ameriškem mestu Lee so skušale obtoženke z lepimi nogami vplivati na sodnike in porotnike. Predsednik sodišča je bil zaradi tega prisiljen, da je klop za obtožence in prostor za priče ogradil proti sodniški strani z leseno steno, da vidijo sodniki in porotniki zdaj le vrat in glavo obtoženih lepotic.

PRED SODIŠČEM

Obtoženec je prišel pred nemško sodišče, kjer so ga obdolžili: Sie werden beschuldigt, daß Sie am großen Frauentag einen Bienenstock gestohlen haben. — Obtoženec: »Niks tajč.«

Poklicati so morali tolmača. Tolmač: »Obtoženi ste, da ste na Velike žene dan ukradli čebelino palico.«

ŠKOTSKE ZGODBE

Za danes najprej nekaj primerov iz neizčrpne zakladnice zgodbic o Škotih in njihovi varčnosti.

»Mr. Cormick,« vpraša dolgoletni knjigovodja ravnatelja podjetja, »ali bi bil jutri lahko prost, ker obhajam srebrno poroko?«

»Tako?« zarendi mr. Cormick. »Mar naj to pomeni, da boste odslej hoteli vsakih 25 let imeti še en dan dopusta povrh?«

Mc Duff, najbogatejši mož v Aberdeenu, je praznoval 80-letnico. Poročevalec krajevnega dnevnika ga je prišel prositi, naj bi povedal, kako je obogatel. Mc Duff je bil takoj voljan, a je pripomnil:

»To bo dolga zgodba. Zaradi tega kar ugasniva luč, da ne bo šlo preveč toka.«

Za naše gospodinje NE PRECENJUJMO HLADILNIKA

Gospodinje pogosto precenjujejo moderne hladilnik, klasi je vsestransko uporaben. Tako so te dni ugotovili na zborovanju Društva za prehrano v Frankfurtu. Zlasti so poudarili, da je treba v hladilniku shranjevati le sveža živila.

Prehranjevalni strokovnjaki v Nemčiji opozarjajo na statistiko, po kateri oboli danes več ljudi za bakteriološko zastrupitvijo živil nego pred drugo svetovno vojno. V hladilniku shranjujejo danes razna živila mnogo predolgo. Trajnost živil pa je zelo različna.

V razpredelnici, ki jo je sestavil nemški državni Zavod za shranjevanje svežih živil v Karlsruhe in jo te dni objavil, so prehranski strokovnjaki ugotovili, kako dolgo smejo biti v hladilniku najvažnejša živila. Ti strokovnjaki opozarjajo, da je treba biti zlasti previden pri shranjevanju svežega mesa in rib. Preiskovalni zavod pravi, da sme sveža riba tudi če leži neposredno na ledu, ležati največ tri dni.

Posebno občutljiva je sveža klobasa, ki naj bi jo hranili en sam dan, v hladilniku pa kvečjemu tri dni. Surovo meso ostane sveže tri do šest dni. Ta čas se pri kuhanem in pečenem mesu podaljša, prav tako pri ribi, medtem ko se pri svežem zmlatem mesu zmanjša: sesekljano meso naj bi hranili kvečjemu en dan. Mleko in smetana stojita v hladilniku dva do pet dni, surovo maslo v svojem predalu ob 6 do 8 stopinjah Celzija 2 do 5 dni, izven predala do 14 dni.

Zakaj uporabljamo limone?

Limone prerežemo podolgem; s tem odpremo več celic sadeža, ki nam da zato več soka. Če limono pred uporabo nekoliko segrejemo, iztisnemo mnogo več soka.

Limone v žagovini ostanejo več mesecev sveže. Suho oziroma posušeno limono oživimo, če jo pred uporabo pomočimo v mrzlo vodo za več ur in medtem vodo večkrat menjamo.

Ostrgane limone, katerih soka ne upo-

rabimo takoj, zavijemo v stanjolni papir in tako ostanejo sveže 10 do 14 ur. Nekaj kapljic limonovega soka pokapamo po olupljenem sadežu, s čimer preprečimo porjavitev.

Z dodatkom nekaj kapljic limonovega soka nadomestimo pri sadnih konservah uničeni vitamin C in zboljšamo tudi okus.

Prekajena klobasa ali salama se na pre-rezu ne posuši, če nanjo privežemo kolo-bar limone.

Limonova kislina naj bi poleti v kuhinji nikdar ne manjkala. Košček stisnjene limone ali nožev konico limonove kisline potresemo na roke in jih takoj obelimo, če so umazane od čiščenja zelenjave ali lupljenja krompirja.

Strgalo za limono očistimo tako, da ga pritismo na pripravljeno testó, ali pa pod curkom vode.

Vroč limonov sok pomaga pri zagrle-nju, razredčen z vodo pa olajša nahod, če ga potegnemo v nos. Črna kava z dodatkom limonovega soka pomaga proti glavobolu.

Vpliv rdeče svetlobe na rastline

V Ameriki so na poskusnem vrtu kmetijskega ministrstva odkrili, v kakšni medsebnosti zvezi sta rast rastlin in rdeča svetloba. Vrtnarji že 40 let vedo, da nekatere rastline prej cveto, če jih vsak dan pokrivajo s temnim blagom. Nihče pa ni vedel, zakaj tako.

To zdaj ni več skrivnost. V zelenju vsake rastline je pigment (barvilo), ki je občutljiv za rdečo svetlobo. Dnevna svetloba namreč ni enobarvna, temveč je zmes rdeče, oranžne, rumene, zelene, modre, indigo ter vijoličaste svetlobe. Naše oko pa to raznobarvno svetlobo enostavno zaznava kot belo. Brž, ko na pigment v rastlini posveti rdeča svetloba, se začne spreminjati v drugo, še neraziskano kemično snov. Ko rdeča svetloba ugasne, se začne ta druga snov spet spreminjati nazaj v pigment.

Ko torej zjutraj vziđe sonce, posveti rde-

Zdrobov zavitek

Vlečno testo iz približno ¼ kg moke, surovo maslo za pokapanje.

Nadev: ½ l mleka, približno 30 dkg pšeničnega zdroba, ščeplj soli, 2 rumenjaka, sneg iz 2 beljakov, 1 vaniljin sladkor; mleko za peko; sladkor za posipanje.

Testo tanko razvlečemo in ga samo ob robu (6 cm široko) namažemo z nadevom. Ostalo testo pokapamo z raztopljenim maslom, zvijemo in spečemo. Tik preden je štrudelj pečen, ga polijemo z mlačnim mlekom, tako da je dno pekača pokrito, in pustimo v pečici, da mleko izpari. Pečenega razrežemo in potresemo s sladkorjem.

Zdrobov narastek

1 beljak, 1 žlička mrzle vode, 1 rumenjak, 1½ žlice pšeničnega zdroba, ščeplj soli; ½ žlice surovega masla za peko; ½ l mleka, sladkor po okusu. Trikratna količina zadostuje za 4–5 oseb.

Beljak z vodo stepemo v trd sneg, nato rahlo primešamo razžvrkljan rumenjak, zdrob in sol. Vse skupaj vlijemo na razgret maslo. Tik preden je narastek pečen, ga prerežemo po dolgem in počez, ga zalijemo z oslajenim mlekom in postavimo nazaj v pečico, da zmes naraste in mleko izpari. Narastek serviramo z borovničevim ali s kakim drugim kompotom.

ča svetloba, ki je sestavni del dnevne, na pigment, ki je v rastlinskem zelenju. To je za rastlino znamenje, da se je začel dan. Ko zvečer sonce spet zaide, pigment znova nastaja. Tako rastlina ve, da je dneva konec. Kadar so dnevi dolgi, je poletje, kadar so kratki, je zima. Pigment torej rastlino neprestano obvešča o tem, kakšen letni čas je, kdaj mora cveteti, kdaj zoreti plod. Znanstveniki so svoje ugotovitve tudi praktično preizkusili. Na poskusnem vrtu so vsadili smrečice. Polovico so jih vsak dan pokrivali, tako, da je bil zanje dan vedno kratek, kot da bi bila zima: v štirih letih so ta drevesca zrastle le 20 cm. Tista drevesa, ki so jih pustili pri miru, so med tem zrastle 60 cm visoko. Prav tako so na podoben način dosegli, da so krizanteme cvetele spomladi namesto jeseni. Z umetnim osvetljevanjem z rdečo lučjo se torej da pospešiti ali zavreti rast in zorenje.

Opisano odkritje je pomembno, saj smo tako spet izvedeli za eno skrivnost narave. Skupaj z odkritji, ki bodo še sledila, bo morda to kdaj omogočilo več poljedelskih letin na leto in večji pridelek.

BİK NA ULICI

Bik je ušel iz klavnice v zapadnonemškem mestu Cochem ter se zapodil po glavni promenadi ob reki Mosel. Številne letovištarke in letoviščarji so se pred razjarjeno živaljo razbežali na vse strani, le nekega možaka, ki je ves zamišljen v ribolov sedel ob obali, je bik pahnul v vodo k ribam. Mesarji, ki so z nabrušenimi noži zasledovali pobeglo žival, so najprej potegnili neprosto voljnega kopalca iz vode, nato pa nadaljevali zasledovanje razjarjenega bika ter ga končno ujeli in zaklali.

Nekaj o novoodkritih mikrobih

Kako važni so mikrobi in koliko dela še čaka znanost na tem polju, kaže neka zagonetna vrsta mikrobov, ki doslej še nimajo svojega specifičnega imena. Znanstveniki jih imenujejo s kratico »PPLO«, kar pomeni, da so podobni bakterijam »pleuropneumonia«, to je tistim, ki povzročajo pljučnico.

Prvič so mikrobe PPLO odkrili leta 1898 na Pasteurjevem zavodu v Parizu, kjer so dognali, da ti mikrobi povzročajo neko vrsto pljučnice pri govedu. Leta 1937 so mikrobe PPLO prvič izolirali iz človeškega telesa, vendar je kmalu nato raziskovanje zamrlo.

V zadnjih letih pa je zanimanje znanstvenikov za to vrsto mikrobov tako naraslo, da prireajo zanje posebna strokovna zborovanja. Na zadnjem zborovanju, ki ga je priredila newyorška Akademija znanosti, se je zbralo 300 znanstvenikov iz desetih držav.

Med znanstvenimi poročili je bilo najvažnejše tisto, ki ga je dal profesor medicine na Pennsylvanskem vseučilišču Harry Morton. Povedal je, da organizmi PPLO napadajo mnoge dele človeškega telesa. Profesor Morton sam jih je že izoliral iz prebavil in iz sečnih organov, iz očesnega tkiva in kožnih ran, in zlasti še iz tekočine v ar-

tritičnih sklepkih. Podgane, katerim je profesor Morton vbrizgal mikrobe PPLO, so zbolele na artritisu.

Morda so torej ti, še premalo raziskani mikrobi odgovorni za razna obolenja človeških organov, in zlasti za artritična vnetja.

KAKO SE ORIENTIRAJO KOMARJI?

Komarji so za nas neprijetna nadlega, za znanost pa zanimiv predmet raziskovanja. Tako je na primer zoologe na Rutgersovem vseučilišču zanimala uganka, kako si komarji izbirajo svoje žrtve, in kako jih najdejo v temi.

Doktor Lyle (Lajl) Hagmann je dognal med drugim, da suhi ljudje komarje večkrat bolj privlačujejo kot debeli ljudje; po njegovem mnenju je vzrok v tem, ker pri takih ljudeh telesno presnavljanje poteka hitreje. Hitreje telesno presnavljanje se odraža v kemičnih sestavinah človeškega diha, in v količini toplote, katero izžareva.

To bi bilo v skladu s čudovitim ustrojem, s katerim so opremljeni komarji za odkrivanje toplotnih virov in ki ga imajo v prednjih nogah. Toplotni valovi, ki jih sprejema vsaka noga posebej, omogočajo komarju, da se usmeri natančno proti cilju tudi v popolni temi. Le v svetlobi si pomaga tudi z vidom.

Sredstvo proti rjavenju avtomobilov

Avtomobilisti se običajno niti ne zavedajo, kako hitro prične rjaveti šasijska njihova vozila. Ko pride avtomobil iz tovarne, je nosilno ogrodje prevlečeno z zaščitnim lakom. Toda ta zaščitna plast prične kmalu pokati.

To se dogaja bodisi zato, ker je strjeni lak precej krhek, po drugi strani pa zaščitno plast uničuje kamenje, ki pri vožnji na slabih cestah udarja na nosilno ogrodje. Skozi drobne razpoke doseže vlaga kovino in ta prične rjaveti. Korozijo kovine pospešuje dež, raztaljen sneg, predvsem pa še sol, s katero so posute zasnežene oziroma poledenele ceste. Če nosilno ogrodje ne negujemo, lahko nastanejo neprijetne in tudi za vožnjo nevarne okvare na jekleni pločevini, zakovicah in vijakih.

Družba Valvoline Oil Company je izdelala snov za preprečevanje rjavenja nosilnega ogrodja avtomobilov. Ta preparat, čigar trgovsko ime je »Tectyl 502«, sestoji iz zmesi mineralnega olja, specialnih voskov, snovi za preprečevanje korozije ter nekega topila. »Tectyl 502« vsebuje tudi poseben kemični preparat, ki navedene sestavine močno zlepi s kovinsko površino. Pronicanje vode na nosilno ogrodje avtomobilov preprečimo tako, da ta preparat z brizgalno pištolo razmažemo po kovinski površini. Prevleka zaščiti avtomobil za dobo treh do štirih mesecev. Ker Tectyl oblogo ne poškodujejo udarci kamena, se obnese bolje kakor pa krhki in trdi laki.

Avtomobil na sončni pogon

Strokovnjaki znane družbe »General Electric« v New Yorku so izdelali prvi avtomobil na sončni pogon. Neobičajno vozilo je opremljeno s štirimi električnimi motorji po dve konjski moči za pogon na vsako kolo. Motorji dobivajo potrebni električni tok od akumulatorjev, ki jih stalno polnijo fotoelektrične celice, nameščene na avtomobilovi strehi.

Ta pralik sončnega avtomobila razvija hitrost 80 kilometrov na uro in lahko vozi tri potnike odnosno 200 kg tovora. Avtomobili akumulatorji se polnijo tudi, če ni sončne svetlobe, a na njegove fotocelice deluje drug močan izvor svetlobe. Avtomobil so pokazali prvič javnosti na razstavi izumov v Chicagu.

Vijaki iz nylona

Nylon, najbolj znan pač po ženskih nogavicah, služi sedaj tudi za izdelovanje vijakov in zagazd. Prvo tovarno za vijake iz nylona so postavili v Lyonu v Franciji. Vijaki, svedri in zagazde iz nylona imajo razne prednosti pred dosedanjimi iz jekla. Ne rjavijo, so prenejši, držijo trdnješe, so manj občutljivi proti tresenju, dobro izolirajo in so odporni proti raznim kemikalijam. Razen tega jih lahko izdelujejo v poljubni barvi, kar je zlasti važno za pohištveno in podobno industrijo.

Nenavadna pečenka

Britanski železniški delavec Wallpeare je lagodno obedoval ob progi pod daljnovidno visoke napetosti. Na lepem sta mu priletela v posodo izpod neba dva kosa pečene mesa. Ni si znal razlagati, odkod nenavadna pošiljka, toda vseeno je meso pojedel.

Tovariši, ki jim je pripovedoval to dogodivščino, mu niso verjeli, čeprav je kazal ogolodane kosti. Naposled pa so le ugotovili, za kaj je šlo.

Iz jate divjih rac, sta se spustili dve proti zemlji, se toliko približali, da sta se tiščali in med žicami povzročili stik. Tok ju je v trenutku spekel.

VEČ KONKURZOV V MINULEM LETU

Iz pravkar objavljene statistike insolvent (plačilne nesposobnosti), ki jo je sestavilo »Društvo za varstvo kredita 1870« izhaja, da se je število primerov plačilne nesposobnosti lani sicer dvignilo, da pa je še vedno pod številom predhodnih treh let. V letu 1961 je torej bilo 502 konkurzov (v letu 1960 484) in 301 (259) sodnih poravnjav. Kljub rahlemu povišanju primerov plačilne nesposobnosti v minulem letu, pa razvoj insolvent v zadnjih petih letih ne kaže znakov za vznemirjanje. Kot znano je število insolvent poleg številke meničnih protestov (neplačanih menic) najzanesljivejši »barometer« gospodarskega »vremenja«.

MOTORNE VERIŽNE ŽAGE

(Motorkettensagen)

znamk Stihl, Jonsereds, Pioneer, Klinton in Solo
naročite najceneje pri domačem podjetju

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. Dobrla ves — Eberndorf
Telefon 04237 246

Ugodni plačilni pogoji - tudi na obroke. Zadržajte cenike in brezobvezno predvajanje (Vorführung) na Vašem domu.

Priiložnostni nakup že rabljenih žag.

ameriško letalstvo, za javnost prikazali častnikarjem neko novo napravo, s katero so na svojstven način rešili omenjeni problem, in takorekoč ubili dve muhi z enim udarcem. Uporabili so namreč postopek, ki spreminja seč nazaj v pitno vodo.

Gre za napravo, ki je velika kakor aktoška in ki spreminja seč nazaj v vodo v obratnem redu kot je tisti, s katerim nastaja iz vode seč. Zato pravijo novemu postopku »reciklični sistem«. Ta sistem temelji na načelu vakuumske destilacije, ki je v rabi tudi za dehidriranje živil.

V Laboratoriju Wright so znanstveniki (hkrati s to napravo) predstavili dva svoja sodelavca, ki sta sama poizkusila živeti ob taki vodi v pogojih, kakršni čakajo bodoče vsemirske pilote.

Prvi je bil 40-letni inženir Metzger. On je prebil v ta namen sedem dni v eksperimentalni vsemirski kapsuli, v kateri je

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

JACK LONDON:

Priznanje

(Nadaljevanje)

Da bi dokazal svojo poslušnost, sem se na staromodni način priklonil in vprašal: »In tako torej ničesar ne dobim za pod zob?« Moje je planil kvišku. Bil je velik in močan, jaz pa sem bil tujec v tuji deželi — zato sem se naglo obrnil in odšel. Toda zakaj nehvaležneš, sem se vprašal, ko sem zapiral za seboj vrtna vrata? Kaj za vrata mi je pa dal, da bi mu moral biti hvaležen? Ozrl sem se. Zagledal sem ga skozi okno. Vrnil se je k svoji pasteti.

Po tem dogodku bi skoraj izgubil pogum. Šel sem mimo mnogih hiš, ne da bi si upal potrkati. Vse hiše so bile videti enake, enako negostoljubne. Ko sem tako prehodil nekaj ulic, pa sem se nenadoma otresel malodušnosti in se odločil, da poskusim srečo pri naslednji hiši. Stemnilo se je že, ko sem prišel do nje. Zavil sem čez dvorišče proti kuhinjskim vratom.

Previdno sem potrkal in ko sem uzrl prijazni obraz priletné ženske, ki mi je odprla, mi je šinila v glavo zgodba, ki sem si jo moral izmisliti. Vedeti je namreč treba, da je odvisen beračev uspeh največkrat od dobre zgodbe. Berač mora predvsem znati v ugodnem trenutku oceniti svojo žrtev. Ko je »žrtev« ocenil, pa ima že pripravljeno zgodbo, ki najbolj ustreza njenemu značaju in osebnosti. Za pripravo nima časa niti minute. Bliskovito mora ganiti lastnosti žrtve in si izmisliti nekaj, kar bo naredilo nanjo vtis. Potepuh, ki želi imeti uspeh, mora biti umetnik. Znanjati se mora v vsakem položaju, brez obotavljanja. Imeti mora fantazijo, vendar pa ideje za svojo zgodbo ne sme črpati samo iz nje. Vsebinska zgodba mora biti zapisana na obrazu tistega, ki mu je odprl vrata. Odvisno je od tega, ali je to ženska, mož ali otrok, ali mu je lice prijazno, morda namrščeno, nasmevano ali zagrenjeno, dobrodušno ali zlobno. Zgodba je včasih odvisna celo od kratkovidnosti oziroma daljnovidnosti bodočega gostitelja.

Večkrat sem že pomislil na to, da se moram za svoj pisateljski uspeh zahvaliti predvsem izkušnjam, ki sem si jih nabral v svojih potepuških časih. Da bi si prislužil vsakdanji kruh, sem bil prisiljen pripovedovati zgodbe — in sicer takšne, ki zvenijo resnično. Kadar stoji človek pred kuhinjskimi vrati in ga žene neusmiljeni nagon k samoohranitvi, se nauči govoriti prepričljivo. To pa je prvi pogoj, ki ga zahtevajo kritiki za pisanje dobrih povesti.

Čvrsto sem tudi prepričan, da je bilo potepuško življenje tista šola, ki je naredila iz mene realista. Realizem je namreč edino blago, katerega lahko berač pred vrati zamenja za hrano.

Spominjam se še, kako sem se nekoč lagal na policijski stražnici v Winnipegu

(Manitoba). Tistikrat sem hotel priti s kanadsko-pacifiško železnico na zahod. Policija je seveda zahtevala od mene zgodbo, s katero sem jim tudi takoj postregel. Bili smo daleč znotraj dežele, zato nisem mogel storiti ničesar boljšega kot pripovedovati zgodbo z daljnega, širnega morja. Pri tem me niso mogli ujeti. Pripovedoval sem jim pretresljivo povest o svojem življenju na tovrstni ladji, ki se je imenovala »Glenmore« (»Glenmore« sem videl nekoč usidrano v San Franciscu).

»Bil sem mornarski učenec na angleški ladji...« sem začel, toda takoj so me prekinili, češ da ne govorim kot Anglež in tako sem moral svojo zamisel spremeniti. »Rodil sem se v Združenih državah, kjer so me tudi vzgajali. Potem so mi starši umrli in poslali so me k staršem mojih staršev v Anglijo. Odpluli bi moral čez Veliko lužo na ladji »Glenmore« kot mornarski učenec.«

Upam, da mi bo kapitan »Glenmore« odpustil, kajti njegovo dobro ime sem na winnipeški policijski stražnici temeljito očrnil. Kakšna grozodejstva! Kakšna surovost! Kako satanski je bil pri izmišljanju vedno hujših kazni! Zato sem izkoristil priliko, ko se je ladja usidrala v Montrealu in pobegnul.

Kaj pa počnem sedaj sredi Kanade in zakaj hočem na zahod, ko pa žive moji starši vendar v Angliji? Na to vprašanje mi je moja pesniška domišljija takoj preskrbela poročeno sestro v Kaliforniji. Ona je skrbela zame. Na široko sem se razgovoril o njeni srčni dobroti. Toda ti trdosrčni policaji me še niso hoteli spustiti iz rok.

Najprej sem se torej vkrca na »Glenmore«. Kje pa je bila ta ladja ves čas in kod vse je plula, preden sem z nje pobegnul? Sedaj sem se moral s temi kifelci hočeš nočeš lotiti potovanja okoli sveta. Premetavali so nas viharji v razburkanem morju, lica nam je bičal veter, na japonski obali smo se spoprijeli s strašnim orkanom. Spuščali smo sidro v vseh pristaniščih. Povabil sem jih s seboj na Kitajsko, v Indijo, Rangoo, prebijali smo se skozi led pri Kap Hornu, končno pa smo pristali v Montrealu.

In nato so mi dejali naj trenutek počakam in eden izmed policajev je odšel eno noč, medtem ko sem se jaz grel pri peči in ugibal, kakšno past mi bodo sedaj nastavili.

Past je kmalu prišla in sicer skupaj s policajem, ki je malo prej zapustil stražnico. Nehote sem se zdrznil. Bleščeči, zlati uhani niso bili prav nič podobni ciganskemu lišpu, njegove kože ni prerijski veter pretvoril v rumeno usnje in tudi guganja pri hoji se ni navadil po gorskih stazah. V teh očeh, ki so se zazrle vame, sem

spoznal edinstveno modrino morja, ki se koplje v soncu.

Oh težka naloga me je čakala. Okrog mene je stalo pet ali šest policajev, ki so me strogo opazovali, jaz pa nikdar v življenju nisem videl Kitajskega morja, nikdar še nisem bil pri Kap Hornu, niti v Indiji, niti v Rangoo.

Bil sem obupan. S strani tega starega, osivelega morskega volka mi je grozila propast. Kdo je bil? To sem moral spoznati, preden on spozna mene. Naglo sem moral ubrati novo smer, sicer mi ti hudobni policaji pokažejo smer, in sicer najprej v luknjo, potem pred sodišče, od tam pa zopet nazaj v luknjo.

Toda kdor misli, da sem se v tem obupnem položaju zmedel, se moti. Vedro sem pozdravil starega mornarja, kakor da bi bil on moj rešitelj, ki me bo razumel in ki bo tem hudobnim ljudem, ki me ne razumejo, potrdil mojo resnično zgodbo. To je bila

nova vloga, ki sem jo moral zaigrati. Iz obrambe sem prešel v protinapad, njegova vprašanja sem prekinjal in njega samega bombardiral z vprašanji. Preden naj bi me »rešil«, sem moral preiskati njegov značaj.

Na srečo je bil zelo ljubezniv pomorščak in torej lahek plen. Med mojim stalnim spraševanjem pa so policaji postajali nestrpni. Končno mi je eden izmed njih ukazal, naj potegnem jezik za zobe. Umolknil sem. Medtem, ko sem molčal, pa sem vneto razmišljal in mrzlično pripravljaval besedilo za naslednje dejanje. Zvedel sem dovolj. Bil je Francoz. Potoval je skoraj vedno na francoskih tovrstnih ladjah, le enkrat na angleški jadrnici in končno — kakšna sreča — že dvajset let ni bil na morju!

Polica j ga je zaprosil, naj me izčrpno izpraša.

(Dalje prihodnjič)

O povodnem možu

(Nadaljevanje in konec)

»Po kom jočeš, drobni moj deček?«

»Po bratcu in sestrici.« je odgovoril deček in jokalo še huje. Ker se ni dal utolažiti, je povodni mož odšel. Deček je nato zaspal. Takrat je prišel zopet povodni mož po prstih in ga odnesel v tretjo sobo.

Ko se je deček prebudil, je spoznal, da ga je bil povodni mož prenesel v posteljičo iz suhega zlata, ki je stala sredi sobe, tudi zidane iz samega zlata. Vse, kar je bilo v njej, je bilo iz najčistejšega zlata: mizica, stoli in igračke. Deček je slišal že mnogo o čarobnih zlatih zakladih, nikdar pa si ni mogel predstavljati tolikakega bleska, ki ga je sedaj slepil v oči. Očaran je segel po zlatih igračkah in se igral. A ne dolgo. Spomnil se je očeta in matere ter zopet glasno zajokal.

Prihitel je povodni mož in ga vprašal:

»Po kom jokaš, drobni moj deček?«

»Po očetu in materi.« mu je odgovoril deček in jokalo glasno, preglasno.

»Ali sta oče in mati dražja ko čisto zlato?« se je čudil povodni mož, ki ni poznal niti očeta niti matere, pa tudi ne bratov in sester.

»Dražja,« je rekel deček.

Povodni mož je šel in nabral vse bisere, ki so jih skrivale globočine njegovega vodnega kraljestva. Vsul jih je pred dečka, da je segel kup do stropa, in vprašal:

»Ali sta ti oče in mati dražja tudi od teh bisero?«

Deček je moral zatisniti oči, da ga toliki sij ni oslepil. Iskriilo in svetilo se je, kakor bi vse naokrog gorelo. Odgovoril je povodnemu možu:

»Zaman si prizadevaš, da bi našel ceno mojemu očetu in materi. Dražja sta mi od zlata in bisero, dražja ko ves svet.«

več mestih zakrpano haljo, na glavi pa je imel ogromno bulo.

»Tukaj ni treba veliko premišljevati. Vrv si zadrgnem okoli vratu in se obesim na to drevo, da bom visel kakor klobasa z bajtinega stropa o Božiču, ako prodamo eno samo mero.«

»Ali misliš mene za norca imeti, rojak? Saj vidiš, da ni nobenega dovoza pšenice; midva sva edina.« je odgovoril mož v prtenih hlačah.

»Lahko rečeta, kar hočeta,« je mislil pri sebi oče naše krasotice, ki ni preslišal nobene besede tega razgovora, »jaz sem pripeljal deset vreč tega blaga.«

»Če ima kje vmes svoje roke hudič, ti vse blago nič ne koristi, pa najsi ga imaš samo ti,« je odvrnil mož z bulo na glavi.

»Kakšen hudič?« je vprašal mož v prtenih hlačah.

»Ali si slišal, kaj si pripovedujejo ljudje?« je odgovoril mož z bulo na glavi in postrani pogledal svojega druga z resno zaskrbljenimi očmi.

»Kaj pa?«

»Vidiš, pristav — naj bi si nikoli več ne oblikoval usten za gosposko slivovko! — je odkazal sejmu tako prekleto mesto, da na njem ne bo mogoče prodati niti enega zrnca. Pa počei od jeze, če hočeš! Ali vidiš staro shrambo ob vnožju hriba! (Radovedni oče naše krasotice je stopil bliže, da bi mu ne ušla nobena besedica.) V tej shrambi od nekdanj straši zlodej in nobenega sejma še

ni bilo tu, da se ne bi pripetila kakšna nesreča. Včeraj pozno zvečer je kolovratil tam mimo okrajni pisar, kar pogleda iz podstrešnega okna svinjski gobec in zakruli tako, da so mu kar mravljinci lezli po hrbtu. Zdaj pa se naj pojavi še rdeči jopič!

»Kakšen rdeči jopič je to?«

Našemu pozornemu poslušalcu so se žile lasje na glavi. Ves prestrašen se ozre, namesto rdečega jopiča pa zagleda svojo hčer in fanta, kako sta stala objeta in si v najnežnejših izrazih izkazovala svojo ljubezen, ne da bi se menila za kakršno koli rdečo haljo na tem svetu. To je pregnalo staremu kozaku ves strah in ga zopet spravilo v dobro voljo.

»Tako, tako, rojak, kakor vidim, si mojster, kar se tiče objemanja. Jaz pa sem se šele četrty dan po svatbi naučil poljubljati in objemati svojo pokojno Hvesko in še za to se imam zahvaliti svojemu kumu, ki mi je bil za druga in me poučil.«

Fant je takoj opazil, da oče njegove ljubice ni bil izmed preveč brihtnih in je na tej podlagi hitro zasnoval načrt, kako bi ga pridobil na svojo stran.

»Ti me najbrž ne poznaš, očka,« je dejal, »jaz sem te pa takoj prepoznal.«

»Je že mogoče.«

»Če hočeš, ti lahko povem tvoje krstno ime in kako se pišeš pa sploh vse, kar se tiče tvoje rodovine: ti si Solopij Čerevik.«

»Res je, Solopij Čerevik.«

(Dalje prihodnjič)

N. V.

3

Sejem v Soročincu

Raznoglasne kričave in zmešane govornice se stapljajo med seboj in posamezne besede tonejo v tem vesoljnem potopu; nobenega krika ni mogoče razločiti. Samo to je mogoče jasno slišati, kako si gospodarji in mešetarji z vseh strani udarjajo v roke, sklepajoč kupčije. Polomi se voz, železo zveni, deske se z ropotom zvalijo po tleh in človeku se zvrta v glavi, da ne ve, kam bi se obrnil.

Znani naš kozak se je s svojo črnolaso hčerko prerival skozi množico sejmarjev: stopi zdaj k temu zdaj k onemu vozu, otipuje blago in sprašuje za cene, medtem ko se njegove misli neprestano pečajo z desetimi vrečami žita in staro kobilo, ki jo je prignat naprodaj. Njegovi hčeri pa se je na obrazu poznalo, da se ni nič kaj rada pnehala okoli vozov z moko in pšenico. Mišli in čustva so ji uhajala k platnenim šotorom, pod katerimi so bili lepo obešeni predmeti, h katerim dekleta najbolj vleče srce: pestri trakovi, uhani, križci iz kositra, medli in srebra, nakiti iz zlatih dukatov in podoben cenen in dragi kinč. Medtem pa so jo zanimali razni prizori, ki jih na vasi ni mogoče videti: izredno sta jo zabavala cigan in kmetič, ki sta tolkla drug drugega po rokah, da sta kričala od boli; potem pijani žid, ki bi bil

kmalu podrl babo; branjevke, ki so se skregale in druga drugo obmetavale s psovkami in živimi raki iz reke; moskál, ki je z eno roko gladil svojo kozjo bradico, z drugo pa ... Kar začuti, kako jo je nekdo potegnil za vezeni rokav srajčke. Ozre se in zagleda fanta v belem suknjiču z bleščečimi očmi. Vsa se je stresla in srce ji je zabilo, kakor še nikoli, ne od veselja ne od žalosti: tako čudno in milo ji je bilo in ni si vedela raztolmačiti zakaj.

»Nič se ne boj, srce, nič!« je zašepetal mladenič in jo prijel za roko. »Nič hudega ne mislim!«

»Mogoče res ne misli nič hudega,« si je dejalo dekle pri sebi, »toda čudno mi je pri srcu... lahko da me speljuje sam hudobec! Vem, da ni prav in vendar se ne morem premagati, da bi mu odtegnila svojo roko.«

Oče se je ozrl za hčerko in ji hotel nekaj reči. Zdajci pa zasliši »pšenica«. Ta čarodajna beseda je storila, da se je nemudoma pridružil dvema trgovcema in ničesar ni moglo več odvrti njegove pozornosti od pšenične kupčije. Ta pa je potekala tako:

III.

»Ti, rojak, torej misliš, da naša pšenica ne bo šla?« je dejal mož, očitno malo meščan iz kakkega zakotnega trga, v širokih, od smole in masti zamazanih prtenih hlačah, svojemu drugu, ki je nosil sinjo, na

Električni tok, življenjski motor gospodarstva

V okviru vsakoletne tiskovne konference so minuli teden merodajni močje, ki skrbijo, da ima dežela Koroška vsak dan luč v hišah, hlevih in delavnicah, da imajo stroji v gospodarstvu in gospodinjstvu ter industriji silo, ki jih poganja, podali obračun za minulo leto. Iz izvajanj, ki so jih podali gg. direktorji KELAG-a ing. Jeran, ing. Matt in dir. Dacheiner, navajamo glavnih podatkov.

Poraba električnega toka v letu 1961 je znašala 652 milijona kilowattnih ur (proti 586 milijonov kwh v letu 1960). Spričo ugodnega gospodarskega razvoja pa računajo v letu 1962 z novim povečanjem potrebe po električni struji. Proračun družbe za leto 1962 znaša 419 milijonov šil. Impozantne številke, pa ni nič čudnega, kajti KELAG je s svojimi 1560 uslužbenci sodi med največja podjetja v deželi.

Pa še nekaj števil. KELAG je lani imela 104.215 odjemalcev toka (leta 1960 99.563). Slučaj je nanesel, da je 100.000 odjemalec bil prav na Južnem Koroškem, znamenje, da si vsaj KELAG trudi, da s svoje strani odpomore, kolikor more — zapostavljenoosti tega dela ozemlja naše skupne Koroške.

Odjemalci so plačali za tok 285 milijonov šil. Dohodki družbe iz toka so bili za 10 procentov višji kot lani. Kar se pa cene toka tiče, so pojasnili gospodje ravnatelji, je le-ta na Koroškem zato nekoliko višja kot v nekaterih drugih zveznih deželah, ker je KELAG šele po drugem zakonu o podražavljenju leta 1948, ko je bila ustanovljena kot deželna električna družba, prevzela zelo zanemarjeno in nedostatno razdelilno mrežo ter nedostatne vire energije to je lastne elektrarne. Njena prva naloga je zato bila izgradnja razdelilne mreže.

Ob prevzemu leta 1948 je bilo v deželi samo 2500 km električnega omrežja, sedaj ga pa je 8000 km. Najbolj boleča točka družbe je v tem, da mora električno energijo kupovati pri zveznem koncernu (Verbundgesellschaft) in ta je mnogo dražja kot energija proizvedena v lastnih elektrarnah. Od 652 milijonov kwh razdeljene energije lani, jih je bilo samo 143 milijonov kwh proizvedenih v lastnih elektrarnah KELAG-a. Druge deželne družbe pa imajo to prednost, da so deželne uprave pred drugo vojno že pravočasno zgradile zadostne elektrarne, ki so sedaj že amortizirane ter štane energija samo kolikor znesejo obratni stroški in ti so pri vodnih elektrarnah minimalni. Tok pri Verbundgesellschaft je pa tudi zato dražji, ker mora le-ta v svojih termičnih elektrarnah uporabljati dragi premog, da rudarji ne izgubijo kruha.

Položaj se bo nekoliko izboljšal, ko bo začela obratovati leta 1963 elektrarna v Kazazah, na katere gradnji je KELAG udeležena z 20 odstotkov stroškov in bo zato

imela pravico do 20 odstotkov proizvedene ga toka po lastni ceni. V tem letu pa namerava KELAG začeti gradnjo še ene nove elektrarne, vendar na vprašanje, kje bo ta in ali bo morda na Obirskem, direktorji niso hoteli ničesar »izdati«. Zadeva je »tajnost« tudi zaradi tega, ker bi na kraju nove elektrarne naglo poskočila cena zemljišč!

Posebno težko poglavje je takozvana preostala elektrifikacija. Blizu 96 odstotkov vseh gospodinjstev oz. gospodarstev na Koroškem je že priključenih na električno omrežje. Le 4,3 odst. jih še čaka na elektri-

no luč. Vendar tudi ta nizki odstotek predstavlja 35.000 prebivalcev! V letu 1962 je v ta namen predvidenih v proračunu KELAG-a 4,3 milijone šil. (poleg prispevkov drugih oblasti, kot agrarni urad). Med drugim je predvidena elektrifikacija Lepene v občini Bele. Vprašanje preostale elektrifikacije je zelo pereč problem in gre zadeva počasi naprej. Računajo, da bi v petih letih bila izvedena do konca, toda čakati bodo morali najdalje tisti kraji, ki bi jo najbolj potrebovali, namreč osamljeni gorski zaselki in samotne kmetije, ki sedaj od kmetijskega gospodarstva že itak težko živijo in od kod največ ljudi »beži z dežele«. In prav tem krajem, ki so kot nalašč za tujski promet, grozi, da postanejo pustota! Se pa razume, da vprašanje elektrifikacije ni zgolj zadeva deželne električne družbe ampak dežele kot take!

Športni kotichek

Ali v športu res ni meja?

Majhno je število športnikov, ki postavljajo nove svetovne rekorde, zato so pa tem večjega občudovanja vredni njihovi uspehi, za katere skoraj ne bomo mogli dobiti več izrazov, da bi jih mogli pravilno označiti. Tako se zdi človeku, ko bere poročila o najnovejših uspehih vrhunskih športnikov sveta, kakor bi živel neke v pravljici deželi in bi doživljal take bajne uspehe, katerim se čudi ves kulturni svet. Sicer vemo, da so rekordi dokaz zdravega rodu in borbenih ljudi, vendar nam je tudi jasno, da človeške zmogljivosti niso brezmejne. Toda rezultati, ki jih postavljajo razni športniki sveta zlasti po olimpijskih igrah v Rimu, nam pričajo, da so bili v veliki zmoti oni, ki so že pred leti začrtali meje nekaterim športnim panogam. Vse so tako rekoč postavili na glavo atletski sedanje dobe, za katere ni noben tek dovolj hiter, noben skok dovolj visok in noben met dovolj dolg. Oglejmo si samo nekatere rekorde, ki so bili postavljeni prav v zadnji dobi.

Skok ob palici 4.896 m!

Ameriški podčastnik v mornarici, 24-letni John Uelses, je o priliki nekega nedavnega tekmovanja v New Yorku v pokriti dvorani (Madison Square Garden) skočil s palico 4.883 m in s tem postavil nov rekord ter podrl prejšnjega, en teden starega (4.83 m). Ne glede nato, da se registrirajo v Ameriki tudi rekordi v dvoranah, le tega ne bodo priznali; po predpisih za svetovne rekorde morajo višino dvakrat izmeriti (pred in po skoku), kar se pa v New Yorku ni moglo zgoditi, kajti navdušeni gledalci so vdrli na tekmovalni prostor in so strgali prečko (preko katere se skače) in vzeli njene kosce kot spomin s seboj.

24 ur pozneje pa je omenjeni atlet v Bostonu dokazal, da njegov uspeh v New Yorku ni bil slučajen, kajti skočil je še višje, namreč 4.896 m ali skoraj 5 m! Tu pa so pristojni krogi storili pravočasno vse mere, da gledalci niso mogli vdreti na tekmovalni prostor in je bila s tem sodnikom dana možnost, da so še enkrat zmerili višino. Sedaj si pa predstavljajmo, kaj pomeni skoraj 5 metrski skok v višino! Vzemite dolgo palico, odmerite 5 m in jo postavite ob svoji hiši! Ne boste mogli verjeti, da more človek tako visoko skočiti.

800 m v času 1 minute, 44 sek. in 3/10

24-letni Novozelandski Peter Snell je prav v kratki dobi postavil tri nove svetovne rekorde: v teku na eno miljo, v teku na 800 jardov in v teku na 800 m. Slednja dva je postavil pri enem in istem teku, ker so sodniki registrirali tudi tek na 800 m. Za tek na 800 m je rabil 1:44,3 min. S tem časom je izbrisal najstarejši svetovni rekord, katerega je branil atlet Moens s časom 1:45,7 min. od leta 1955 dalje.

Ker smo že ravno pri rekordih, bi poklicali v spomin še nekaj bajnih rekordov, ki so bili postavljeni lansko leto. Ruski atlet Brumel je skočil v višino 2,25 m z lastnim zaletom in samo z odzivom noge. Pol metra nad tvojo glavo bi splaval, če si visok 1,75 m. Neverjetno, toda zgodilo se je pa le!

Amerikanec Ralph Boston je skočil v daljavo 8,24 m. Vzemi mero in izmeri to daljavo, toda zunaj ob hiši, ker sobe običajno niso tako dolge. Čudil se boš.

In smučarski skoki! Mladi Slovenec Šlihar iz Tržiča je poletel 141 m daleč v novem svetovnem rekordu. Kakšen napredek

od leta 1904, ko je najboljši Srednjeevropskej Nemec Gruber skočil 19 m daleč.

In še celo vrsto enakovrednih rekordov v raznih panogah, ki se ugotavljajo z urami-toparicami in merijo z metri, bi lahko navedli. Toda naj zadostuje to in si oglejmo nekoliko telovadbo, ki je dandanes doseglja neverjetno višino in se izredno razširila na vseh kontinentih sveta. Telovadbo, ki ima v svojem programu najprimernejše telesne vaje tako za meščana kakor za podeželskega človeka: sodobna ritmična gimnastika, dinamična talna telovadba ter spretnost in pogum v moderni orodni telovadbi so činitelji, ki zavzemajo zelo važno mesto v današnji telesni vzgoji. Nad 50 narodov, odn. držav je včlanjenih v mednarodni telovadni zvezi, v kateri igrajo glavno vlogo z Rusi, Japonci, Amerikanci na čelu: Nemci, Finci, Čehi, Švicarji, Poljaki, da ne omenjam Kitajcev, Bolgarov, Italijanov, Jugoslovancev (Slovenec Gerar!) in drugih. Letošnje tekme za svetovno prvenstvo, ki bodo meseca julija v Pragi, bodo šele pokazale pravo sliko in moč narodov na telovadnem polju. Spričo izrednih priprav pri vseh in izenačenosti najboljših, bi bila vsaka napoved glede izida zgolj ugibanje.

Ivo Kermavner

SMUČANJE — SVETOVNA PRVENSTVA

CHAMONIX — VELIKI USPEHI

AVSTRIJSKEGA ZASTOPSTVA

Na letošnjem svetovnem prvenstvu v Franciji — na zelo slabo organizirani prireditvi, kjer ni manjkalo protestov in celo nacionalnih nasprotij — je dosegla smučarska ekipa avstrijskih alpincev fantastične uspehe in je v generalni razvrstitvi ponovno dokazala, da je še vedno brez konkurence. Lanskoletni smučarski „velikani“ iz vseh držav so morali prepustiti svoja mesta mladim, popolnoma novim tekmovalcem, ki se bodo v dveh letih — torej do olimpijade v Innsbrucku — razvili v izkušene in vzdržljive smučarje. V mladini je bodočost. V celotni Franciji so razočarali neuspehi domačih tekmovalcev, v Avstriji pa vlada splošno veselje, saj takšnih uspehov naši smučarji že dolgo niso doživeli. Rezultati:

DAME:

Veslalom: 1. Marianne Jahn — A; 2. Erika Netzer — A; 3. Joan Hannah — USA.

Slalom: 1. Marianne Jahn — A; 2. Marielle Goitschel — F; 3. Erika Netzer — A.

Smuk: Christl Haas — A; 2. Pia Riva — I; 3. Barbara Ferries — USA.

Kombinacija: 1. Marielle Goitschel — F; 2. Marianne Jahn — A; 3. Erika Netzer — A.

MOŠKI:

Veslalom: 1. Egon Zimmermann — A; 2. Karl Schranz — A; 3. Martin Burger — A.

Slalom: 1. Charles Bozon — F; 2. Guy Perillat — F; 3. Gerhard Nanning — A.

Smuk: 1. Karl Schranz — A; 2. Emile Viollat — F; 3. Egon Zimmermann — A.

Kombinacija: 1. Karl Schranz — A; 2. Egon Zimmermann — A; 3. Ludwig Leitner — NEM.

ZAKOPANE — VREME NI NAKLONJENO

Snežni naleti in meteži, celo viharji močno ovirajo uspešen potek svetovnega prvenstva v nordijskih disciplinah. Tekmovanje v specialnih skokih na 70-m skakalnici in v skokih za kombinacijo je moralo biti preloženo zaradi neugodnih vremenskih razmer. Avstrijsko zastopstvo se za medalje ne bo moglo potegovati. Največje upe za dobro uvrstitev imata skakalca Egger in Leodolter, tekači pa bodo zavzeli mesto med zadnjo tretjino tekmovalcev. Evrovizija bo prihodnjo nedeljo prenašala skoke na 100 m skakalnici. Začetek bo približno ob 12. uri.

HOKEJ NA LEDU

Na gostovanju po Švici je KAC premagal lanskeletnega prvaka HC Davos s 5:2, Langnau 12:7 in Großhappers Zürich 6:1. Državno prvenstvo mladinskih ekip se tudi bliža koncu. Popolnoma brez konkurence je mlado moštvo Celovčanov, ki je doslej zmagalo v Kitzbühlu z 29:0(!), v Innsbrucku 5:0 in na Dunaju s 3:0. Tako so mladim hokejistom preostala le še srečanja na domačem terenu, pri katerih ni pričakovati presenečenj.

Iz tujine nam pišejo:

Spoštovani!

V listu »Naša luč« sem čital naslov vašega lista, ki izhaja na Koroškem, »Naš tednik - Kronika«. Pa tudi tukaj na Danskem mi je že prišel v roke vaš list. Kljub temu da je bil že star, sem ga z veseljem vsega prečital. Zelo zanimiv in poučen je, poleg tega pa ima zelo veliko lepega branja.

Zato sem sklenil, da se bom naročil tudi na ta list, tako si bom vsaj poleg »Naše luči« krajšal prosti čas z branjem tudi tega lista.

Upam, da boste tako dobri in moji želji ustregli, za katero se vam že v naprej zahvaljujem.

Moj iskren pozdrav!

Anton Zot

Filmska ocena

Bistrica v Rožu. — Sobota, 24. 2.: Lebensborn (IVb). — Dramatičen film iz tretjega rajha. — Nedelja, 25. 2.: Der Wildschütz vom Schliersee (IVa). — Sreda, 28. 2.: Paradies und Feuerofen (Ia++). — Barvni dokumentarni film o današnjem Izraelu, ki ga predvajajo zelo spretno. Film zelo priporočamo!

Borovlje. — Sobota, 24. 2.: Der letzte Zeuge (IVa). — Umor nekega otroka privede do preiskave in do prenatrjene obtožbe nezakonske matere. — Nedelja, 25. 2.: Es grüßen die Sterne (IIa). — Veder pustolovski film o dveh nemških izseljencih, ki v neki revoluciji obvarujeta otroka predsednika. — Torek, 27. 2.: Eine Kugel im Lauf (IVb). — Kriminalni film slabše vrste.

Dobrla ves. — Sobota in nedelja, 24. in 25. 2.: Held meiner Träume (III). — Ljubezen treh deklet do nekega pilota. — Veseloigra. — Sreda, 28. 2.: Blut und Sporen (IVb). — Film iz divjega zapada. Neki farmer se maščuje nad morilci svojega brata.

Miklavčevo. — Petek in sobota, 23. in 24. 2.: Grafen Bobby (IVa). — Veseloigra. Grof Bobby mora preoblečen v žensko spremljati bogato dekle, ki si jo končno pridobi za ženo.

Miklavčevo. — Petek in sobota, 23. in 24. 2.: Die Brücke (III++). — Skupina nemških otrok, še napol otroci — mora braniti brezsmiselno nek nevažen most pred Amerikanci tik pred koncem druge svetovne vojne. — Nedelja, 25. 2.: Das schöne Abenteuer (III). — Doživljaji mlade Angležinje, ki išče v Franciji svoje sorodnike in najde vdovca s sinom, ki ga potem poroči.

St. Jakob v Rožu. — Sobota, 24. 2.: Ein Weib wie der Satan (V). — Nemoralen film, ki ga je treba odklanjati! — Nedelja, 25. 2.: Der k. u. k. Manöverchreck (V). — Brezkonsen film iz vojaškega življenja, ki ga odsvetujemo.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 26. 2.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Za ženo in dekle. — 18.00 Koroške pesmi. — TOREK, 27. 2.: 14.15 Poročila, objave. — Ura pesmi. — SREDA, 28. 2.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 1. 3.: 14.15 Poročila, objave. — Na zapečku. — PETEK, 2. 3.: 14.15 Poročila, objave. — „Drabosnjakov smeh“... — SOBOTA, 3. 3.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — NEDELJA, 4. 3.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 23. febr.: Polenblut. — Sobota, 24. febr.: Der Besuch den alten Dame. — Nedelja, 25. febr., ob 15.00 uri: Die Macht des Schicksals. — Torek, 27. febr.: Die Macht des Schicksals. — Sreda, 28. febr.: Der Besuch der alten Dame. — Četrtek, 1. marca: Polenblut. — Petek, 2. marca: Der Barbier von Sevilla (premiera). — Sobota, 3. marca: Die Macht des Schicksals (zadnjič). — Nedelja, 4. marca, ob 15.00 uri: Der Barbier von Sevilla. — Začetek predstav ob 19.30 uri.

ZAHVALA ZA PRIJAZNOST

Vsem cenjenim naročnikom, ki so te dni obnovili svojo letošnjo naročnino, se za njihovo prijaznost lepo zahvaljujemo. S tem so naredili upravi uslugo in prispevali svoj skromni delež k vzdrževanju tako pomembnega domačega tednika. Želimo jim mnogo posnemovalcev!

MALI OGLASI

PASSAP-PLETILNI APARATI

Kdor kupi Passap, kupi kvaliteto! — Predvajanje, pletilni pouk in ugoden nakup volne: Pletilni in volneni bar. Klagenfurt-Celovec (nasproti kapucinski cerkvi).

Mala kmetija v Logi vesi v ob Vrbskem jezernu z lepo stanovanjsko hišo in skednjem, s štiri in pol ha njiv in travnikov ter tremi govedi, se da v najem. Natančnejša pojasnila daje Janez Koschier, pd. Kovač v Logi vesi, pošta Vrba (P. Velden, a/W.S.).

Iščem rabljen športni otroški voziček za dvojčke. — Ponudbe poslati na upravo „Tednika“ pod značko „Srečna mati“.

Unijgov Pet'c ščiba

(Nadaljevanje s 4. strani)

krajcrjov, bi ga b'li kor dali, pa ta kujnšna je vzava anšilje an zeks. Vidte dovžbroje je na šlijeje še čistu doarun unspodvu, jas sm sa hujšega bov.

Viete Lojzni moti, pa Ti tista rožanska Špiela, pa še Minca udkor mi je tista kujnšna urak ventova sm sa deklčov koj bol žugibov. Ku sma hudiva z materju duomu zot, sma čistu tihiu bova. Ku sma bova nbart ži druč na štem kroji, sm pa bol pučosnu začav hod't. Moti su ma pa tuj pustli, su t'k videli, če n's'kne pridem duomu pridem pa jutre. Šov sm gr nan brieh, da sm biev som. Sieduv sm gr na an paj, pa še vse ambart premisluv k'k je bovu. Pa sm š't'k pugruntov. Vsega štega je biev uržeh pušlc — tisti pušlc, kierega sm si š't'k želov, mi je prnesuv največji nesreču. Buoli bi bovu, da bi ga n'kol'kne biev duobuv.

Zatuo sa pa v mojem živleju nikol knism venč kaj pujazuv, če kni švu vse pu mojem. Zmirm sm si t'k misluv, t'k k'kr samu pride, je še najbuoli. Koj vieč, k'k bi bovu če bi sa nam vsa noše žele spovnuve —? Zdaj pa, pust je biev dov, pa je zadeli glih t'k minuv. Vsoka rieč mo anbart svoj — konc.